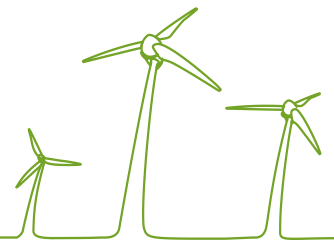

MIKKELIN KAUPUNKI

Mikkelin kaupungin esteettömyys- suunnitelma

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelma Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Esteettömyyssuunnitelman laatimisprosessi	4
2.1 Työryhmä	4
2.2 Pienryhmät	4
2.3 Työryhmän esteettömyyskävely	4
2.4 Ensimmäinen seminaari	5
2.5 Toinen seminaari	7
2.6 Esteettömyyssuunnitelman toteuttaminen	7
3. Mikkelin esteettömyys ja sen tavoitteet	8
3.1 Yleistä	8
3.2 Esteettömyyden käsite	8
3.3. Esteettömyysmääräykset ja ohjeet	8
3.3.1 Ohjeita esteettömyydestä	9
4. Esteetön Mikkelin päätoimialoilla	9
4.1 Esteettömyyden nykytila kaupungin päätoimialoilla	9
4.1.1 Kaupunkisuunnittelu	9
4.1.2 Rakennusvalvonta	9
4.1.3 Katujen ja viheralueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito	9
4.1.4 Kaupungin ylläpitämien kiinteistöjen esteettömyys ja palvelujen saatavuus	9
4.1.5 Yksityisten kiinteistöjen ja tilojen esteettömyys	10
4.1.6 Sähköinen viestintä	10
4.1.7 Joukkoliikenne	10
4.1.8 Liikuntaesteisiä ja -rajoitteisia edustavat järjestöt	10
4.2 Esteettömyyden tavoitteet päätoimialoilla	11
5. Mikkelin päätoimialojen esteettömyyssuunnitelma 2013-	13
5.1 Esteettömyys kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa	13
5.2 Esteettömyys rakennusvalvonnassa	14
5.3 Esteettömyys katujen ja viheralueiden suunnittelussa, rakentamisessa, rakennuttamisessa sekä kunnossapidossa	14
5.4 Esteettömyys kaupungin kiinteistöissä ja palvelujen esteettömyys	15
5.5 Esteettömyys yksityisten kiinteistöissä ja tiloissa	16
5.6 Esteettömyys joukko- ja palveluliikenteessä sekä palveluissa	16
5.7 Esteettömyys sähköisessä viestinnässä	17
6. Mikkelin keskustan esteettömyyssuunnitelma 2013-	18
6.1. Olosuhdetietojen kartoitus	18
6.2 Esteettömyyskävelyn havainnot	18
6.3 Kohteiden kartoitus ja parantamisohjelma esille tulleista ongelmakohtista	25
7. Erillinen tarkastelukohde	31
8. Jatkotoimet	33
Liitteet	34

Kansikuvassa näkyy suunnitelman laatimisen aikana syyskesällä 2013 esteettömäksi korjattu, korttelin keskellä sijaitseva suojatie Porrassalmenkadulta.

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelma

1 Johdanto

Mikkelin kaupungin esteettömyystyöllä on jo perinteitä. 1980-luvulla laadittiin Mikkelin liikuntaesteisten palveluopas. Asemakaava-arkkitehti järjesti 1990-luvulla kaupunkikävelyjä, joiden yhteydessä käytiin läpi myös esteettömyyttä. Vuonna 2011 vammaisneuvosto ja tekninen toimi järjestivät esteettömyysseminaareja. Esteettömyys on ollut esillä mm. julkisten rakennusten rakennussuunnitelmia arvioitaessa, toriparkkia koskevien asemakaavamuutosten yhteydessä ja Maaherrankadun katusuunnitelmissa. Mikkelin keskustan kävelykatuprojektissa esteettömyys on hyvin huomioitu ja tehdyissä ratkaisuissa varsin hyvin onnistuttu.

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman tavoite on esteetön Mikkelin. Mikkelissä esteettömiä tulevat olemaan sekä ympäristö että palvelut. Palvelujen ja viestinnän pitää olla kaikkien saavutettavissa. Esteettömyys on tahtotila, johon kaikki Mikkelin toimijat sitoutuvat. Jokaisella Mikkelin kaupungin päätoimialoilla työskentelevälle pitää saada esteettömyysnäkökulma päivittäiseen työhönsä. Esteettömyys on osa normaalia työtä, ei aikaa vievää eikä suuria lisäkustannuksia aiheuttavaa työtä. Tämä suunnitelma on yksi keskeisin työkalu lähivuosien esteettömyystyössä.

Vammaisneuvosto on esittänyt Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman laatimista. Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija on edistänyt esteettömyyssuunnitelman laatimista esittelemällä suunnitelman tavoitteita, sisältöä ja laatimistapaa. Liikenneturvallisuustoimija on Pohjois-Savon Ely:n toimeksiannosta kuntien liikenneturvallisuuustyötä tukeva toimija, jonka tehtäviin kuuluu myös esteettömyystyön tukeminen. Mikkelin kaupunki teki päätöksen laadituttaa suunnitelma v.2012.

Suunnittelutyötä tehtiin työryhmän kanssa, joka kokoontui neljästi. Tarkempaa selvittelyä tehtiin pienryhmien kokouksissa. Rakennusvalvonta ja pelastustoimi, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja tilapalvelut, sivistystoimi, sosiaali- ja terveystoimia sekä järjestöt muodostivat omat pienryhmänsä. Pienryhmäkokouksien näkemysten ja järjestöjen maastokäynnin perustella konsultti suunnitteli reitin työryhmän maastokäyntiä varten. Maastokäynnillä kuljettiin sekä vanhassa että uudistetussa Mikkelin keskustassa.

Työn aikana järjestettiin kaksi seminaaria, joista ensimmäinen oli luonteeltaan lähtökohtia kartoittava, tavoitteita ja tulevia suuntaviivoja piirtävä. Seminaarissa tehtiin neljä ryhmätyötä. Seminaarin ryhmiä muodostettaessa pyrittiin saamaan jokaiseen ryhmään mahdollisimman monipuolinen osallistujajoukko, jotta saadaan erilaisia näkökantoja etukäteen annettuun tehtävään.

Työn käynnistymiskokouksessa keskusteltiin esteettömyyden tavoitteista ja määriteltiin, kenelle esteettömyyssuunnitelma laaditaan ja mitä esteettömyys on. Työn laatimisen aikana on selvinnyt työryhmän jäsenille käytännön kautta, miten monisäikeinen ja laaja-alainen esteettömyyskysymys todella on. Eri käyttäjäryhmien tarpeetkin saattavat mennä keskenään ristiin. Esteettömyydestä hyötyvät kaikki esteettömillä alueilla liikkuvat ja esteettömiä palveluja käyttävät.

5.12.2013

2. Esteettömyyssuunnitelman laatimisprosessi

2.1. Työryhmät

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi työryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Halonen Riitta	Vanhusten palvelut, kotihoito
Tirronen Arja	Vammaispalvelut
Väisänen Kauko	Vammaisneuvosto
Hartikainen Arja	Kaupunkisuunnittelu
Räinä Kalle	Kaupunkisuunnittelu
Vanhakartano Ulla	Kaupunkisuunnittelu, liikennesuunnittelu
Cederström Antero	Yhdyskuntatekniikka ja ympäristö
Turkki Päivi	Yhdyskuntatekniikka ja ympäristö
Erkki Heikkilä	Rakennusvalvonta
Juha Häyrinen	Rakennusvalvonta
Pentti Tuhkunen	Tilakeskus
Antti Mattila	Liikuntapalvelut
Janne Viitamies	Mikke rý

Suunnitelman laati FCG suunnittelu ja tekniikka OY, jossa työstä vastasi projektipäällikkö Matti Karttunen.

Osallistumisaste työryhmän kokouksiin oli keskimäärin 70 %.

2.2 Pienryhmät

Tarkempaa selvitystyötä tehtiin rakennusvalvonnan ja pelastustoimen, kaupunkisuunnittelun, yhdyskuntatekniikan ja tilapalvelun, sivistustoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä järjestöjen pienryhmissä. Näissä kokouksissa pyrittiin kartoittamaan jo nykyisin osana jokapäiväistä omaa työtä tehtävää esteettömyystyötä. Edelleen pohdittiin tulevaisuuden tavoitteita ja yhteistyömahdollisuuksia muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi konsultti järjesti maastokäynnin, jossa käytiin läpi järjestöjen pienryhmän kanssa Mikkelin keskustaa eri liikuntaesteisten ja -rajoitteisten näkökulmasta. Melko pian huomattiin, että pyörätuolilla liikkuvien tarpeet on huomioitu varsin hyvin, mutta näkö- ja kuulovammaisten tarpeita ei juuri ollenkaan.

2.3 Työryhmän esteettömyyskävely

Konsultin selvitysten, pienryhmäkokouksien ja järjestöjen maastokäynnin perustella konsultti suunnitteli reitin työryhmän maastokäyntiä varten. Reitti kulki sekä vanhassa että uudistetussa Mikkelin keskustassa. Sekä järjestöjen että työryhmän maastokäynnistä on tarkempi kuvaus erikseen.

5.12.2013

Kuva 1. Järjestöjen pienryhmän maastotarkasteluun osallistuneet Mikkelin torilla.

2.4 Ensimmäinen seminaari

Alkukesästä 2013 järjestettiin ensimmäinen seminaari, joka oli luonteeltaan työryhmien kanssa tehdyn työn esittelyä, tavoitteita sekä uusia esteettömyystoimia suunnitteleva. Seminaariin osallistui 30 henkilöä. Edustettuina olivat vammaisneuvosto, Etelä-Savon näkövammaiset ry, Mikkelin epilepsiyhdistys ry, Etelä-Savon CP-yhdistys ry, Etelä-Savon sosiaali- ja terveysalan järjestöjen tuki ry, Mikkelin seudun reumayhdistys ry, Mikkelin seudun invalidit ry, vanhusneuvosto, Etelä-Savon ammattiopisto, vanhuspalvelut, vammaispalvelut, rakennusvalvonta, tilakeskus, kaavoitus, liikennesuunnittelu ja rakennuslautakunta. Seminaarissa osallistujat jaettiin neljään ryhmään, joille kullekin oli etukäteen valmisteltu tehtävä.

Ryhmä 1. Järjestöjen (käyttäjien) asiantuntemuksen hyödyntäminen esteettömyyssuunnitelman laatimisessa.

Tehtävän tavoitteena on löytää keinoja Mikkelissä erittäin aktiivisesti toimivien liikuntarajoitteisia ja -esteisiä edustavien järjestöjen käytännön asiantuntemus Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaan ja saada keskustelu kaupungin organisaatiossa toimivien ja liikuntaesteisten välille.

Liikunta- ja toimintarajoitteisten asiantuntemusta hyödynnetään liian vähän esteettömiä kohteita suunniteltaessa ja muutenkin esteettömyystyössä. Onko se arkuutta, tiedon puutetta vai kiireellisten aikataulujen mukanaan tuomaa karsimista? Käyttäjä ei ole sen enempää suunnittelun kuin rakentamisenkaan asiantuntija, vaan käyttäjien tarpeiden esille tuoja. Tämän vuoksi käyttäjien tarpeita pitää kuulla jo rakennushankkeen

5.12.2013

suunnittelun käynnistyessä. Valmiiden suunnitelmien esteettömyyden tarkastus on auttamattomasti liian myöhäinen vaihe kuulla käyttäjää.

Sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys on pystyttävä nykyistä paremmin määrittelemään. Asenneilmapiiriin pitää saada merkittävä muutos. Fyysisen ympäristön suunnittelijat ja käyttäjät on saatava puhumaan samaa kieltä, jotta he ymmärtäisivät toisiaan. Palvelu esteettömyysasioissa pitää saada nykyistä selvemmäksi ja notkeammaksi. Mikkeliiin pitäisi saada tämän työn myötä yhteiset esteettömyyskriteerit.

Esteettömyysosaajista pitää muodostaa iskuryhmä, jonka asiantuntemusta hyödynnetään tehokkaasti. Suunnittelussa ja rakentamisessa hankkeet on priorisoitava (etenkin kiinteistöjen kohdalla), jotta saadaan hyödynnettyä sekä käytettävissä olevat resurssit että esteettömiä aluekokonaisuuksia.

Ryhmä 2. Esteettömyys ikäihmisten ja erityisryhmien käyttämissä kaupungin rakennuttamissa kiinteistöissä.

Tehtävän tavoitteena oli saada Mikkelin esteettömyyssuunnitelmaan käytännön tietoa erilaisten liikuntaesteisten tarpeista ja niiden esilletuomisesta kaupungin rakennuttamissa ja ylläpitämissä kiinteistöissä.

Keskeisimpänä puutteena nähtiin näkö- ja kuulovammaisten esteettömyystarpeiden ymmärtämättömyys. Esteettömyysnäkökulma on liian paljon pyörätuolilla liikkuvan tarpeissa. Moni suunnittelija suunnittelee sokealle, siis henkilölle, joka ei näe mitään eikä ole koskaan nähnytäkään. Suunnittelun näkökulmaa pitää muuttaa näkövammaiselle suunnitteluksi. Vaikeinta on henkilöillä, jotka ovat menettäneet näköään niin paljon, että ovat näkövammaisia. Koska he ovat olleet näkeviä, pyrkivät he viimeisen saakka käyttämään jäljellä olevaan näköään liikkueessaan ja toimiessaan.

Näkövammaisille ei ole selkeitä opasteita eikä yleensä vaaleissa, laajoissa yksivärisissä lattapinnoissa väriraitoja, jotka opastaisivat näkövammaista ja yhtä hyvin kaikkia muita kulkijoita. Näkö – ja kuulovammaisten edustajan pitäisi olla mukana tiedon tuojana ja kommentaattorina rakennussuunnittelun alusta lähtien. Valaistus on toinen suuri ongelma näkövammaisille. Pelkästään oikea valon määrä ei riitä, vaan valon on tultava sopivasta suunnasta, jotta siitä on apua näkövammaiselle.

Näkö- ja kuulovammaisten esteettömään liikkumiseen auttavat mm. lattioiden, seinien, ja ovien oikeat materiaalivalinnat, portaiden askelmien väriraidat. Myös hissien käyttöpainikkeiden sijoitus, koko, väri ja valaistus ovat oleellisia asioita näkövammaiselle.

Ryhmä 3. Esteettömyys yksityisissä liikekiinteistöissä.

Tehtävän tavoitteena oli löytää käytännön toimia, joilla Mikkelin keskustassa esteettömyyskartoituksessa esille tulleita ongelmakohtia voidaan parantaa kokonaisvaltaisemmin kuin yksittäisesti tai satunnaisesti.

Esteettömyyteen voidaan vaikuttaa rakennuslupavaiheessa, olipa kyse sitten uudisrakentamisesta tai jo olemassa olevan rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksesta. Tämä on ns. kova keino ja sen avulla esteettömyyden toteutuminen kestää kauan. Pehmeämpi keino olisi joko ”porkkanat” tai kampanjat, joihin saataisiin järjestettyä avustavaa rahoitusta. Tiedottaminen ja markkinointi sekä sen yhteydessä innostava kilpailu voisivat myös edistää esteettömyyden syntyä esim. kivistä jalkaliikkeissä.

Ryhmä pohti myös kohteita, joihin pitäisi olla esteetön pääsy. Kaikkiin, oli nopea ja yhtenäinen vastaus, mutta yleisesti todettiin, ettei se ole käytännössä varmastikaan realistinen. Naisvuoritalo, kesäteatteri, Kenkävero, elokuvateatterit, valtion virastotalo, kaupungintalo ja työvoimatoimisto olisivat kiireellisimmät.

5.12.2013

Ryhmä 4. Esteettömyys sähköisessä viestinnässä mm. kaupungin nettisivuilla

Tehtävän tavoitteena oli pohtia mitä, miten ja missä sähköisessä viestinnässä tietoa esteettömyydestä pitää tuoda julki.

Ryhmässä virisi vilkas keskustelu aiheesta, joka on varsin monitahoinen. Keskustelussa tuli esille myös se, ettei kaikkea tule keskittää sähköisen viestinnän varaan.

Digitaalinen Mikkeli tavoite luo hyvät mahdollisuudet kehittää sähköistä viestintää palvelemaan esteettömyyttä. Keskustassa toimii avoin internetyhteys.

Reittiopas, jossa esteetön reitti Opaskartta paikkatiedolla, josta löytyy helposti esteettömät reitit ja asiointipaikat. Sähköiseen viestintään pitäisi löytää yhteinen yhteisöllinen paikka. Järjestettävät tapahtumat tuodaan selkeästi esille järjestäjä ja muine yhteystietoineen. Paikkatietoinen opaskartta, josta löytyy helposti kaikki tarpeellinen esteettömyydestä rakennukset, reitit, tapahtumat jne.)

2.5 Toinen seminaari

Toisessa seminaarissa oli läsnä 28 henkilöä kaupungin päätoimialojen ja liikunta- ja toimimisarajoitteisten edustamista tahoista. Seminaarissa arkkitehti Niina Kilpelä Kynnys ry:stä kertoi pientalojen esteettömyydestä ja Matti Karttunen esitteli Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaa. Seminaariin osallistuvilla oli mahdollisuus keskustella mieleen tulevista esteettömyysasioista esittelyn aikana.

Seminaarissa Niina Kilpelä kertoi Kynnys ry:n, asunomessuorganisaation ja messukaupunkien välisestä vakiintuneesta yhteistyöstä. Puhuessaan esteettömyyden kehittämisestä pientaloissa hän käsitteli osaksi samoja asioita, mitä Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman laatimisen aikana on käyty läpi. Alue ja rakennussuunnittelu ja rakennusvalvonta ovat avainasemassa pientalojenkin esteettömyyteen. Hän kertoi tuoreimmista esteettömyysohjeista ja –selvityksistä. Vaikka ohjeita ja neuvoja on saatavissa runsaasti, viimekädessä rakentajat ja rakennuttajat päättävät, miten esteettömiä pientaloista tulee. Rakentajiin ja rakennuttajiin vaikuttaminen on keskeisin toimi, jolla pientalojen esteettömyyttä voidaan parantaa.

Matti Karttunen esitteli Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman. Hän kertoi lyhyesti suunnitelman laatimisprosessin, esitteli nyky selvityksen tuloksia ja Mikkelin esteettömyyssuunnitelmalle asetettuja tavoitteita sekä toimintamallin niiden saavuttamiseksi.

Niina Kilpelä esitti muutaman arvokkaan kommentin Mikkelin esteettömyyssuunnitelmaan liittyen. Kilpelän esitys on liitteenä 2.

2.6 Esteettömyyssuunnitelman toteuttaminen

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelma on työväline Mikkelin kaupungin päätoimialoille ja rakennushankkeeseen ryhtyville Mikkelissä sekä kaikille niille tahoille, jotka hallinnoivat yleisesti liikennöitäviä alueita ja kiinteistöjä. Päävastuu esteettömästä Mikkelistä tulee olemaan julkistahoilla. Vammaisneuvosto ja muut käyttäjien järjestöt voivat aktiivisella osallistumisella ja esteettömyystyöllä edistää tämän suunnitelman toteuttamista. Työn aikana on käynyt ilmi, että Mikkelissä on aktiivisia ja kaikkia liikuntaesteisten ja -rajoitteisten ryhmiä edustavia henkilöitä, joilta on saatavissa esteettömän Mikkelin rakentamisessa tarvittavaa käytännön tietoa.

3. Mikkelin esteettömyys ja sen tavoitteet

3.1 Yleistä

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman tavoitteena on aikaansaada esteetön Mikkelä. Se tarkoittaa, että kuka tahansa liikkumis- ja toimimiskunnostaan kunnosta riippumatta voi liikkua ja saada palveluja esteettömästi. Esteettömyys on oltava mukana kaavoituksessa, rakennusten ja yleisten alueiden hanke-, esi-, luonnos- ja toteutus-suunnittelussa sekä rakentamisessa ja kunnossapidossa. Mikkelin kaupungin esteettömyys, kaupungin päätoimialueiden ja Mikkelissä kiinteistöjä hallinnoivien esteettömyystyö vaatii onnistuakseen yhteistä tahtotilaa. Esteettömyys vaatii käytännössä esteettömyysnäkökulmaa, kykyä sitoutua ja huomioida esteettömyys uuden tai peruskorjattavan kohteen käynnistymisestä sen jatkuvaan kunnossa- ja ylläpitoon.

Esteettömyys muodostuu useimmiten pienistä yksityiskohdista, joista ei välttämättä tule hankkeelle lisäkustannuksia. Jos lisäkustannuksia tulee, voidaan ne minimoida hyvällä suunnittelulla. Katu-, viher- ja piha-alueiden esteettömyys helpottaa niiden kunnossa- ja ylläpitoa.

Tavoitteen saavuttamiseksi eri päätoimialoille ja kohteille on asetettava omat osatavoitteensa.

Esteettömän Mikkelin tavoitteiden toteuttaminen ei vaadi välttämättä työ- tai muiden ryhmien perustamista. Tavoitteet toteutuvat, kun on vallalla ylittävä virka- ja luottamus- henkilöjohto myöten tahtotila toteuttaa esteetöntä Mikkelä kaupunkin esteettömyyssuunnitelman mukaan.

3.2 Esteettömyyden käsite

Esteettömyys on ympäristön suunnittelua, rakennuttamista, rakentamista ja näiden yllä ja kunnossapitoa sekä palveluiden tuottamista niin, että jokainen voi toimia kaupunkiympäristössä ja käyttää palveluja iästä, sukupuolesta, terveydentilasta ja sosiaalisesta, psyykkisestä tai fyysisestä toimintakyvystä riippumatta. Esteettömyys palvelee laajaa käyttäjäkuntaa, helpottaa jokapäiväistä elämää ja tuo turvallisuutta ja liikkumisen mukavuutta.

Esteettömyys ei ole minkään erillisryhmän erityisratkaisu, vaan kaikkien kaupunkiympäristössä liikkumista helpottava, osallistumista tehostava ja toimintaa virkeyttävä tekijä, joka hyvin suunniteltuna ei lisää juurikaan hankkeiden toteuttamiskustannuksia. Esteettömyysratkaisu on parhaimmillaan lähes huomaamaton ja kaunis. Esteettömyys on nähtävä kokonaisuutena, joka on yksi oleellinen osa jokaista hanketta.

3.3 Esteettömyysmääräykset ja ohjeet

Suomen perustuslain 6§ mukaan syrjintä vammaisuuden perusteella on kielletty. Kehtään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Rakennuslaki ja asetus antavat ohjeita kaavoituksen alusta rakennusten suunnitteluun. Rakennushankkeeseen ryhtyvällä on aina vastuu koko rakennushankkeesta, myös esteettömyydestä.

Esteettömyydestä on runsaasti ohjeita, uusia tehdään sekä entisiä uudistetaan. Katu- ja viheralueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon on laadittu SuRaKu – ohjeisto, josta löytyy runsaasti ohjeita esteettömän ympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen. Kiinteistöjen suunnittelussa ja rakentamisessa RT- korteista löytyy esteettömyysohjeita. Invalidiliiton Esteettömyysopas (mitä, miksi, mihin) on laadittu erityisesti

5.12.2013

rakennusten suunnittelijoille. Ohje on tehty kertomaan rakennetun ympäristön esteettömydestä ja sen merkityksestä.

3.3.1 Ohjeita esteettömydestä

Liitteeseen 1 on koottu esteettömysohjeita, joista kukin toimija voi koota itselleen käyttökelpoisen käsikirjaston tai tietopankin.

4. Esteetön Mikkeli päätoimialoilla

4.1 Esteettömyyden nykytila kaupungin päätoimialoilla

4.1.1 Kaupunkisuunnittelu

Mikkelin kaupunkisuunnittelussa esteettömyyttä selvitetään sekä kaavan laatijan että liikennesuunnittelijan toimesta. Yleiskaavoissa tehdään verkollisia tarkasteluja, joissa kadut ja maankäyttö pyritään osoittamaan alueille, joissa pituus ja sivukaltevuudet pysyvät suunnitteluohjeiden puitteissa. Asemakaavatyön yhteydessä väyläkohtainen tarkastelu tarkentuu. Ongelmatilanteisiin voidaan joutua, jos Mikkelin kaupunki on hankkinut kaavoitettavaksi maata, jolla on suuria korkeuseroja.

Kaavamääräyksissä voidaan antaa "muistutusluontoisia" ohjeita ns. erityistason kohteista (esim. palvelutalot, terveyspalvelut, päivähoito). Rakennusaloja ja rakennuksien paikkoja merkittäessä voidaan pitää huolta, että talot ovat suunniteltavissa siten, että tulotie kadulta pääsisäänkäynnille saadaan esteettömäksi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ja asetus (MRA) kehottaa kaavoittajia suunnittelemaan kaikille soveltuvan ympäristön.

4.1.2 Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta neuvoo rakennushankkeeseen ryhtyneitä ja myöntää rakennusluvut rakennushankkeista. Rakennusvalvonta tuo esille rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuut, myös esteettömyysasioissa. Rakennusvalvonta tarkistaa hyväksymiseen menevien rakennuslupapaperustusten esteettömyystason ja ottaa kantaa siihen.

4.1.3 Katujen ja viheralueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito

Katujen ja viheralueiden suunnittelussa yhdyskuntatekniikka ja heille suunnitelmia laativat konsulttitoimistot pyrkivät huomioimaan esteettömyyden. Katu- ja viheralueiden rakennuttamisessa ja valvonnassa varmistetaan, että esteettömäksi suunnitellut hankkeet myös rakennetaan esteettömiksi. Mahdollisesti rakentamisaikaiset muutostyöt on teetettävä myös esteettöminä. Talvikunnossapidolle on erityisen haastavaa keskusta-alueiden katualueen puhtaanapito lumesta, koska aluetta kunnossapitävät useat eri kunnossapitäjät eikä lumelle ole riittävästi välivarastotilaa. Lumesta muodostuu nopeasti polannetta, kun lunta siirrellään katualueella paikasta toisen ja jalkakäytävien pinnaasta tulee epätasainen ja esteellinen liikuntarajoitteisille.

4.1.4 Kaupungin ylläpitämien kiinteistöjen esteettömyys ja palvelujen saatavuus

Kaupungin / Tilakeskuksen kiinteistöt

Tilakeskus edellyttää, että rakennussuunnitelmia laativat suunnittelijat ja konsulttitoimistot noudattavat suunnittelussa Maankäyttö- ja rakennuslakia/-asetusta ja yleisiä suunnitteluohjeita, joissa on määritetty kulkuyhteyksien suunnittelu liikkumis- ja toimimisesteisille soveltuviksi. Esteettömyys on varmistettu useiden suunnittelukokousten yhteydessä ja lisäksi tarvittaessa pyydetty lausunto esteettömyysratkaistuista vam-

5.12.2013

maisneuvostolta hankkeen pääpiirustusvaiheessa. Suunnittelussa on hyödynnetty myös käyttäjien kokemusperäinen tieto erityisryhmien esteettömyyden huomioimiseksi.

Olemassa olevien rakennusten esteettömyyttä on parannettu rakentamalla hissejä, luiskia ja INVA WC-tiloja, lisäämällä induktiosilmukoita, liukastumisesteitä ja käyttämällä huomiovärejä.

Käyttäjälavereissa on tullut esille, että erityisesti kuulo- ja näkövammaisten esteettömyysasioita ei tiedosteta riittävästi.

Kaikesta huolimatta kaupungilla on vielä useita kohteita, joihin ei ole esteetöntä kulkua, esim. kaupungintalolle ja Naisvuoren uimahalliin pääsy ei onnistu pyörätuolia käyttävältä asiakkaalta ilman avustajaa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ja asetus (MRA) kehottaa rakennusten suunnittelijoita suunnittelemaan kaikille soveltuvan ympäristön.

4.1.5 Yksityisten kiinteistöjen ja tilojen esteettömyys

Yksityisten kiinteistöjen esteettömyys vaihtelee suuresti. Uusimmissa keskustan ja Graanin alueen liikekiinteistöissä esteettömyysasiat ovat toteutuneet hyvin lukuun ottamatta näkö- ja kuulovammaisten tarpeita. Mikkelin keskustassa on paljon ns. kivijalkaliikkeitä, joihin liikuntaesteisillä ei ole pääsymahdollisuutta. Osasta puutteet voidaan korjata helpostikin, mutta osa on korjaustoimia, joita ei voi tai ei kannata tehdä. Joillakin liikkeillä on käytössä siirrettäviä luiskia, joiden avulla kulku onnistuu liikkeen henkilökunnan avustuksella.

Sosiaali- ja terveystoimella on tietoa erityisryhmien asiakkaiden tarpeista, jotka pitäisi saada kiinteistöjen rakennuttamisesta ja suunnittelusta vastaavien käyttöön.

Kotihoito neuvoo ja opastaa kotihoidon piirissä olevia asiakkaitaan esteettömyyteen liittyvissä asioissa, mm. apuvälineiden hankinnassa ja käytössä, esteettömien reittien ja palvelujen opastamisessa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ja asetus (MRA) kehottaa rakennusten suunnittelijoita suunnittelemaan kaikille soveltuvan ympäristön.

4.1.6 Sähköinen viestintä

Mikkelin kaupungin nettisivuilla on niukasti esteettömyysasiaa. Keskustan pysäköintikarttaan on merkitty inva- paikkojen sijainnit. Esteettömyyssuunnitelma laatimisen aikana Mikkelin kaupungin sivut on uudistettu, mutta esteettömyyssivua/asioita ei ole vielä siellä ole.

4.1.7 Joukkoliikenne

Paikallisliikenteen ostoliikenteessä on matalalattiavaatimus, joka on mainittu tarjouskilpailussa. Kalusto on pääosin esteetöntä, muutamilla vuoroilla on vaikeuksia. Palveluliikenne Moppe on myös osa paikallisliikennettä, jolla on esteetön kalusto. Seutuliiikenteessä ei ole kalustovaatimuksia tavallisissa asiointi-, työmatka- ja kouluvuoroissa. Keskustassa paikallisliikenteen vaihtopysäkki, taksiasema, matkakeskus ja junalaiturit ovat esteettömiä.

4.1.8 Liikuntaesteisiä ja -rajoitteisia edustavat järjestöt

Mikkelissä on vammaisneuvoston edustaja ollut rakennuslautakunnassa jo muutamia vuosia. Kokemukset ovat olleet hyvät. Tämän suunnitelman laadinnassa ovat olleet mukana Mikkelin vammaisneuvosto, Mikkelin seudun epilepsiyhdistys ry, Mikkelin seu-

5.12.2013

dun Invalidit ry, Mikkelin seudun reumayhdistys ry, Etelä-Savon Näkövammaiset ry, Etelä-Savon CP- yhdistys ry, Etelä-Savon sosiaali- ja terveysalan järjestöjen tuki ry ja Mikkelin Vanhusneuvosto.

4.2 Esteettömyyden tavoitteet päätoimialoilla

Tavoitteet yleiskaavoituksessa

Yleiskaavoja laadittaessa kiinnitetään huomio asutuksen ja palvelujen sijoittelussa ennen kaikkea saavutettavuuteen, kaikkien liikennemuotojen esteettömyyteen. Väyläverkon suunnittelussa on tärkeää päästä kaupunki- ja aluekeskustoihin sekä ympäröiville vapaa- ja virkistysalueille. Yleiskaavavaiheessa määritellään aluerakenteen esteettömyystason perustaa.

Tavoitteet asemakaavoituksessa

Asemakaava suunnitellaan ja rakennusmääräyksillä varmistetaan katu- ja viheralueiden sekä rakennettavien korttelien ja tonttien osalta esteettömyys. Katu- ja viheralueiden esteettömyyden varmistamiseksi tarvittavat selvitykset ja suunnitelmat laaditaan yhdessä liikennesuunnittelijan kanssa. Tärkeimmät pääreitit ja käyttöalueet varmistetaan esteettömiksi.

Tavoitteet liikennesuunnittelussa

Liikennesuunnittelija laatii asemakaavan esteettömyysselvitykset muiden liikenneselvitysten ja liikenteen yleissuunnitelman yhteydessä tai tarkistaa konsultin laatiman esteellisyyselvityksen sisällön. Selvitys palvelee sekä kaavan laatijaa, yhdyskuntatekniikan suunnitelmien laatijaa ja julkisten ja merkittävästi liikennettä tuottavien palvelujen rakennussuunnitelmien laadittajia ja laatijoita. Liikennesuunnittelija suunnittelee katuverkon viitoituksen ja opastuksen.

Tavoitteet rakennusvalvonnassa

Rakennusvalvonta kehittää edelleen jo nyt toimivaa esteettömyystyötä. Rakennusvalvonta on tietopankki yksityisille rakennushankkeeseen ryhtyville esteettömyysasioissa. Kehitetään järjestöjen käyttäjätieto- ja tarveasiantuntemuksen hyödyntämistä esteettömyydessä.

Lupakäsittelyn yhteydessä olisi hyvä varmistaa, että katualueelta tonteille pääsy on esteetöntä, piha-alueet täyttävät asetetut esteettömyyden vaatimukset ja kulku katu- ja piha-alueilta sisäänkäynteihin voi tapahtua mahdollisuuksien mukaan esteettömästi aina, kun se lähtökohdat huomioon ottaen on mahdollista. Samoin varmistetaan, että rakennusten sisätilat täyttävät esteettömyyteen liittyvät määräykset ja vaatimukset. Rakentamisen aikaisen valvonnan ja loppukatselmuksen yhteydessä voidaan varmistaa esteettömyyden toteutuminen rakennusten ja niiden piha-alueiden osalta.

Tavoitteet katujen ja viheralueiden suunnittelussa

Suunniteltavan alueen esteettömyys ratkaistaan kaavoitusvaiheessa päätetyn esteettömyystason mukaan. Tasoja on kaksi; erityistaso ja perustaso. Perustaso on suunnittelun lähtötaso ja siitä tehtävät poikkeamat ilmoitetaan kaavaselostuksessa. Erikoistasossa pyritään korkeampiluokkaiseen esteettömyyteen. Liikennesuunnittelijalta asemakaavan mukana saadut esteettömyyden liikennetekniset ohjearvot ovat lähtökohtana yhdyskuntatekniikan suunnitelmien esteettömyydelle. Kaikissa hankkeissa riippumatta tekijästä noudatetaan sovittuun esteettömyystasoon pääsemiseksi annettuja ohjearvoja ja rakenteellisia yksityiskohtia. Käytetään yhdyskuntasuunnitteluun liittyviä esteettömyyssohjeita ja perehdytetään suunnittelijat niiden käyttöön. Lisäksi laaditaan

5.12.2013

tarkistuslistoja, joiden avulla on helppo tarkastaa laadittujen suunnitelmien esteettömyys.

Hyödynnetään järjestöjen käyttäjätietoa sopimalla ja järjestämällä neuvonpitoja yleiseltä merkitykseltään tärkeissä hankkeissa.

Tavoitteet katujen kunnossapidossa

Selvitetään, onko keskusta-alueella mahdollista yhdistää eri toimijoiden lumityöt siten, että lumi saadaan poistettua suuremmalta alueelta kerralla ja merkittävästi vähemmällä kalustolla.

Tavoitteet rakentamisessa, rakennuttamisessa ja rakentamisen valvonnassa

Rakentamiseen ja rakennuttamiseen osallistuville luodaan esteettömyysnäkökulma. Varmistetaan hankkeiden rakentaminen laadittujen suunnitelmien mukaan myös kaikissa muutostöissä niin, että suunniteltu esteettömyys säilyy. Teetetään työaikaiset liikenteenohjaussuunnitelmat, jos rakennushankkeet ulottuvat katualueille tai yleisesti liiketuille muille alueille.

Tavoitteet kaupungin omistamien kiinteistöjen ja kaupungin palvelujen esteettömydessä

Kaupungin kaikki uudet kiinteistöt suunnitellaan ja rakennetaan esteettömiksi kaikille käyttäjäryhmille, esteettömyyden taso määritellään hankkeittain hankekohtaisesti. Eri-tyiskohteissa pyydetään suunnitteluryhmään vammaisneuvoston tai jonkin kohteen esteettömyyden kannalta tärkeän tahon edustaja. Näkö- ja kuulovammaisten tarpeet tuodaan esille nykyistä paremmin (värit, valot, pintamateriaalit). Esteetön kiinteistö on monesti joskus hyvinkin pieniltä tuntuvista asioista muodostuva kokonaisuus.

Tavoitteet yksityisten kiinteistöjen esteettömyyden parantamisessa

Rakennusvalvonta opastaa ja informoi kaikkia rakennushankkeita, joihin tarvitaan rakennuslupa. Lisäksi järjestöt ja Mikkelin kaupunki informoivat ja kannustavat yksityisiä kiinteistönomistajia parantamaan kiinteistönsä esteettömyyttä. Lisäksi pyritään järjestämään kilpailuja ja rahoitusta esteettömyyden edistämiseksi. Kiinteistöjen käyttötarkoituksen muutosten ja luvanvaraisten saneerauksien ja laajennusten yhteydessä puututaan esteettömyyskysymyksiin.

Tavoitteet joukkoliikenteessä

Tavoitteena on, että Mikkelin joukkoliikenne muuttuu asteittain esteettömäksi. Joukkoliikenteen esteettömyyttä lisätään joukkoliikenteen toimijoiden kilpailutuksen yhteydessä mm. kalustolle asetettavin vaatimuksin. Paikallisliikenne on oltava kokonaisuudessaan esteetön, jolloin paineet taksin käyttöön vähenevät. Myös seudullisesti joukkoliikennepalvelut on saatava esteettömäksi, jolloin matkojen yhdistely olisi mahdollista. Liikennöitsijöillä pitää olla eri olosuhteisiin sopivaa kalustoa, koska mm. maaseutulinjoilla eivät matalalattialinja-autot ole käyttökelpoisia.

Tavoitteet viestinnässä

Mikkelin kaupungin nettisivuille luodaan esteettömyyssivu, jota kehitetään ja pidetään ajan tasalla. Viestinnän on oltava kaikkien saavutettavissa. Esteettömyyssivulla kerrotaan lyhyesti esteettömyydestä ja Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelmasta. Sivulta on oltava linkit tarvittaviin esteellisyysasioihin mm. Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaan ja käytettävissä oleviin esteettömyyssohjeisiin. Opaskartta esteettömistä reiteistä ja kiinteistöistä, joka sisältää opastuksen reittien käytöstä.

5.12.2013

Tavoitteet järjestöjen käyttäjätiedon hyödyntämisestä ja yhteistyön tehostamiseksi

Eri järjestöt yhdessä ja yhteen ääneen edistävät esteettömyyttä Mikkelin kaupungin alueen kohteiden hankesuunnittelussa. Yhteisen kielen ja keskustelukulttuurin löytäminen toisaalta eri käyttäjäryhmien välille ja toisaalta suunnittelijoiden ja käyttäjien välille on erityisen tärkeää esteettömyysasioissa. Erilaisten liikuntaesteisten ja -rajoitteisten tarpeiden esilletuominen rakennushankkeiden suunnittelijoille ja toteuttajille on tärkeää. Järjestetään tai ollaan vaikuttavana tekijänä järjestettäessä esteettömyyttä edistäviä tapahtumia ja tempauksia. Selvitetään saataisiinko palkattua Mikkeliin esteettömyystyön toimija, jonka toimenkuvaan liitettäisiin esteettömyysasiamiehen tehtävät.

Esteettömyysasiamiehen toimenkuvaan kuuluvat mm. seuraavat tehtävät:

- etsii, välittää ja tuottaa sekä yleistä että teknistä tietoa esteettömyydestä ja esteiden poistamisesta.
- kouluttaa, neuvoa ja opastaa kaikissa esteettömyyteen liittyvissä asioissa.
- käynnistää ja ylläpitää yhteydenpitoa sekä kunnallisten että yksityisten suunnittelijoiden, rakentajien ja käyttäjien sekä muiden osapuolten kesken.
- edistää esteettömyyttä toteuttavien ja parantavien käytäntöjen toteutumista suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa.
- luo ja ylläpitää esteettömyyteen liittyviä ja edistäviä verkostoja paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.
- luo toimivan järjestelmän esteiden välttämiseksi, kartoittamiseksi ja poistamiseksi luonnollisena osana kaupungin hallintoa.

Kaupungin ja käyttäjiä edustavien järjestöjen on sovittava yhteinen toimintatapa esteettömyysasioihin vaikuttamisessa. Missä ja miten järjestöt ovat mukana eri hankkeissa ja aluekohtaisissa toiminnoissa.

5. Mikkelin päätoimialojen esteettömyyssuunnitelma 2013-

5.1 Esteettömyys kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa

Onnistuneet kaavaratkaisut luovat edellytykset esteettömien katu- ja viheralueiden sekä rakennusten ja niiden pihojen suunnittelulle ja toteutukselle. Palvelujen saavutettavuuden perustaso määräytyy yleis- ja osayleiskaavojen laatimisen yhteydessä.

Kaupunkisuunnittelussa kaikki kaavoitusta ja liikennesuunnittelua tekevät ottavat työhönsä esteettömyysnäkökulman. Hankkeesta vastaava selvittää kunkin hankkeen käynnistyessä, mitkä ovat keskeisimmät esteettömyysasiat esimerkiksi, mille alueille ja reiteille ainakin on liikuntaesteisten ja -rajoitteisten päästävä. Hän huolehtii, että kaikki hankkeeseen osallistuvat tietävät esteettömyyden tavoitteet ja toteuttavat ne työssään. Suunnitelmapiirustuksia on hyvä saattaa matkaan laatimalla jatkosuunnittelukonsepti, jossa myös sanallisesti korostetaan tärkeiksi katsotut laatutavoitteet, mm. esteettömyys.

Esteettömyystyötä ja -asioita käydään läpi joko erillisessä palaverissa tai osana jotakin muuta palaveria. Koulutuksen ja esteettömyysmateriaaliin perehdyttämisen tarve arvioidaan em. palaverissa. Esteettömyysmateriaali kootaan yhteen paikkaan, josta se on kaikkien helposti käytettävissä. Hankekohtaiset esteettömyyden tarkistuslistat laaditaan ja otetaan käyttöön.

5.12.2013

Yhteistyö ja sen muoto käyttäjien edustajien kanssa päätetään hankekohtaisesti. Pienemmissä kaavoissa voidaan esteettömyysasiat käydä läpi kaavan esittelytilaisuudessa, mutta esteettömyyden kannalta merkittävimmissä voidaan käyttäjien edustaja ottaa mukaan kaavan laatimisprosessin alusta alkaen, osaan tai kaikkiin suunnittelukokouksiin.

Liikennesuunnittelu huomioi kadunvarsipysäköinnin ja yleisten pysäköintialueiden osalta riittävien ja käyttökelpoisten vammaispysäköintipaikkojen järjestämisen. Pysäköintipalvelut puolestaan valvoo, että pysäköintipaikkoja käytetään asianmukaisesti vammaisen pysäköintilupaa käyttävien ajoneuvojen pysäköintiin.

5.2 Esteettömyys rakennusvalvonnassa

Rakennusvalvonnassa kaikilla työntekijöillä on valmius informoida, opastaa ja valvoa esteettömyyden toteutumista Mikkelin kaupungin alueelle rakennettavissa kaikissa rakennuslupaa vaativissa rakennushankkeissa. Rakennusvalvonnalla on rakennuslautakunnassa vammaisneuvoston jäsen, jonka asiantuntemusta voi hyödyntää rakennushankkeiden lupakuvia laajemminkin. Yksityisten rakennusten esteettömyyden edistämiseksi rakennusvalvonta voi olla mukana esim. esteettömyyskampanjassa.

Esteettömyystyötä ja - asioita käydään läpi joko erillisessä palaverissa tai osana jotakin muuta palaveria. Koulutuksen ja esteettömyysmateriaaliin perehdyttämisen tarve arvioidaan em. palaverissa. Esteettömyysmateriaali kootaan yhteen paikkaan, josta se on kaikkien helposti käytettävissä. Esteettömyyden tarkistuslistat laaditaan ja otetaan käyttöön.

Rakennusvalvonnan tehtäviä on huolehtia myös vammaispysäköintipaikkojen järjestämisestä rakennettaville kiinteistöille. Se valvoo, että tarvittavat pysäköintipaikat on lupavaiheessa merkitty suunnitelmiin ja että ne myös toteutetaan.

5.3 Esteettömyys katujen ja viheralueiden suunnittelussa, rakentamisessa, rakennuttamisessa sekä kunnossapidossa

Yhdyskuntasuunnittelussa kaikilla työntekijöillä on valmius toimia omassa tehtävässään niin, että Mikkelistä tulee esteetön kaupunki. Katu- ja viheraluehankkeissa määritellään jokaisen hankkeen osalta niiden esteettömyyden taso. Suunnitelmien laatimista ja tarkastamista varten laaditaan tarkistuslista esteettömyysasioista. Kaikilla työntekijöillä on käytössä katu- ja viherrakentamisen esteettömyysohjeet. Mikkelin kaupungille katu- ja vihersuunnitelmia tekeville konsulteille esteettömyyskriteerit esitetään tarjouspyynnössä. Konsulttien tekemät suunnitelmat tarkastetaan samoilla tarkistuslistoilla kuin omalla työnä tehtävät.

Kaikki katu- ja viheralueita rakentavat ja valvovat työntekijät ovat omassa työssään tekemässä esteetöntä Mikkeliä. Esteettömäksi suunnitellut kohteet edellyttävät rakentajilta ja rakennuttajilta yhteistä esteettömyysnäkökulmaa, jotta esteettömäksi suunniteltu myös rakennetaan esteettömäksi. Jos joudutaan tekemään muutos- tai lisätoita, pitää aina varmistaa, että myös ne ovat esteettömiä samassa tasossa kuin hyväksytyin alkuperäisen suunnitelman mukaan tehtävät työt. Rakennustöiden aikainen liikenteenohjaus on esteettömyystyötä, joka liikenteenohjaussuunnitelman laatijan on tehtävä.

Esteettömäksi suunnitellut katu- ja viheralueet ovat useimmiten helpommin hoidettavia ja kunnossapidettäviä kuin esteelliset. Talvikunnossapito on erityisen vaativaa Mikkelin keskusta-alueilla, joissa lumelle ei ole aurauksessa tarvittavia lumitiloja eikä välivarastointipaikkoja. Liikkumisesteisten pysäköintipaikkojen aurauksen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lumipalteleiden ja polanteiden huolellisella poistamisella varmistetaan pää-

5.12.2013

sy pysäköidystä autosta jalkakäytävälle. Mikkelin keskeisiltä alueilta ei pystytä kaavoituksen keinoin saamaan lisää lumitilaa. Toisaalta on pohdittava hyvin tarkkaan pysäköintipaikkojen lisäämistä katualueilla. Mieluummin pitäisi pohtia, miten toriparkkia pystytään hyödyntämään myös torin eteläpuolen liikekiinteistöjen pysäköinnissä. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että selvitetään, voitaisiinko keskustan lumitöiden suoritusta ja siitä muulle liikenteelle tulevia haittoja poistaa muodostamalla yhteisiä urakka-alueita, joiden työt voidaan tehdä suunnitelmallisesti nykyistä huomattavasti vähemmällä kalustolla ja nopeammin. Järjestely lisäisi merkittävästi esteettömyyttä. Nyt useat eri urakoitsijat siirtelevät lumia omilta alueiltaan muiden alueille.

Esteettömyystyötä ja - asioita käydään läpi joko erillisessä palaverissa tai osana jotakin muuta palaveria. Koulutuksen ja esteettömyysmateriaaliin perehdyttämisen tarve arvioidaan em. palaverissa. Esteettömyysmateriaali kootaan yhteen paikkaan, josta se on kaikkien helposti käytettävissä. Esteettömyyden tarkistuslistat erityyppisille hankkeille laaditaan ja otetaan käyttöön.

Katualueilla ja yleisesti liikennöidyillä alueilla tehtäviin rakennustöihin vaaditaan kaikilta urakoitsijoilta työaikaisen liikenteenohjauksen suunnitelmat ja lyhyt selostus liikenteenohjauksen järjestämisestä ja toteuttamisesta koko rakennushankkeen ajalta. Mikäli jokin rakennushanke vaikuttaa kaupungin katujen liikenteenohjaukseen tai viitoitukseen työn aikana, se esitetään työnaikaisessa suunnitelmassa ja liikenteenohjauksen palauttaminen hankkeen päätyttyä sovitaan. Pitkäkestoisissa ja useita eri liikenteenohjausvaiheita käsittävissä hankkeissa on tehtävä liikenteenohjauksen tarkastus- ja ylläpitosuunnitelma.

Kulkuväylien hyvä valaistus on edellytyksenä heikkonäköisten liikkumiselle. Valaisintyyppien valinnalla ja valaisimien sijoituksella tulee tavoitella kulkuväylien tasaista valaistusta. Erityisen hyvin on valaistava tasoerot, risteyskohdat sekä sisäänkäynnit. Hyvä valaistus lisää kaikkien liikkujien turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

5.4 Esteettömyys kaupungin/ Tilakeskuksen kiinteistöissä

Mikkelin kaupungin/tilakeskuksen tulevien uudis-, saneeraus- ja muutoskohteiden esteettömyys varmistetaan ottamalla jokaisen suunnittelukokoukseen erillinen pykälä esteettömyysasioista. Lisäksi esteettömyys varmistetaan erilaisten muistilistojen (RT 21417 muistilista pääsuunnittelijalle) ja muiden tarkastuslistojen avulla. Jokaisesta uudis- ja peruskorjaushankkeesta pyydetään jo hankesuunnitteluvaiheessa lausunto vammaisneuvostolta. Rakennusvaiheessa vaikeat kohdat varmistetaan toimintakeinon/”esteettömyyskävelyn” avulla. Erityistilojen ja -ryhmien esteettömyysasioissa käytetään hyödyksi kokemusperäinen palautetieto.

5.12.2013

Kuva 2. Näkyvä esteettömyysratkaisu saattaa näyttää esteettömältä, mutta luiskan tarvitsijoille sen käyttö on mahdotonta.

5.5 Esteettömyys yksityisten kiinteistöissä ja tiloissa

Esteettömyyttä yksityisissä kiinteistöissä ja tiloissa voidaan edistää rakennusvalvonnan toimien lisäksi järjestöjen toimesta. Mikke ry ja Mikkelissä toimivat liikuntaesteisiä ja -rajoitteisia edustavat järjestöt voivat edistää esteettömyyttä erilaisten tempausten ja tapahtumien lisäksi pitkäkestoisella ja jatkuvalla toiminnalla, jonka toteutustapa on em. toimijoiden yhdessä sovittava.

5.6 Esteettömyys joukko- ja palveluliikenteessä sekä palveluissa

Esteettömyys joukkoliikenteessä edellyttää toimivien linja-autopysäkkien lisäksi esteetömiä matalalattia linja-autoja. Esteettömyyteen päästään joukkoliikennepalveluja kilpailutettaessa edellyttämällä jo tarjouspyynnöissä esteettömän kaluston käyttöä. Käytännössä tämä onnistuu vaiheittain siten, että reitin pysäkit sekä kalusto vaihtuvat samanaikaisesti esteettömiksi. Kaikkien joukkoliikenteessä kuljettajina (paikallisliikenne, palveluliikenne) olevien koulutus esteettömään kuljetukseen on järjestettävä. Taksin-kuljettajien, ei pelkästään inva- taksien kuljettajien, on saatava koulutusta esteettömyydestä.

5.12.2013

Kuva 3. Liian korkealle sijoitettu opastetaulu rautatieaseman päädyssä, joka jää näkövammaiselta kokonaan huomaamatta, ellei tiedä sen olemassaoloa.

5.7 Esteettömyys sähköisissä viestinnässä

Sähköiset viestimet kehittyvät nopeasti ja ne voivat parantaa esteettömyydestä viestinnän aivan uudelle tasolle. Liikuntarajoitteisille ja – esteisille voidaan tarjota uudenlaisia apuvälineitä liikkumisen helpottamiseksi. Esteettömyyssivujen laadinnassa vammaisneuvosto ja esteettömyystyössä mukana olevat järjestöt voisivat olla yhteistyöhön sivujen laatijan kanssa, jotta saataisiin mahdollisimman laajaa käyttäjäkuntaa palvelevat nettisivut.

Alkuvaiheessa kaupungin nettisivuille tehdään ns. esteettömyyssivu, jolla kerrotaan Mikkeliissä tehtävästä esteettömyystyöstä ja nyt laadittavasta Mikkelin esteettömyyssuunnitelmasta. Sivulle tulee linkkejä mm. esteettömyysohjeisiin, Mikkelin esteettömyyssuunnitelmaan, Mikkeliissä toimiviin esteettömyystyössä mukana oleviin järjestöihin sekä palautteen antamismahdollisuus esteettömyysasioista. Lisäksi tarvitaan linkit

5.12.2013

jokapäiväiseen elämään liittyvistä esteettömyysasioista mm. esteettömät palvelut, kiinteistöt, kulkureitit, pysäköintipaikat, esteettömät joukkoliikenteen reitit. Lisäksi tarvitaan pysäköintiopas erilaisten pysäköintipaikkojen käytöstä (esim. toriparkin käytöstä).

Esteettömyysivulta laitetaan yhteystiedot esteettömyysasioita hoitavista Mikkelin kaupungin henkilöistä päätoimialoittain sekä esteettömyystyössä mukana olevien järjestöjen yhteyshenkilöistä. Palautteen antamista varten pyritään järjestämään linkki, jossa palaute voidaan antaa paikkatietoisena karttapohjalle. Tällä hetkellä tämä ei ole vielä mahdollista.

6. Mikkelin keskustan esteettömyysuunnitelma 2013-

6.1 Olosuhdetietojen kartoitus

Konsulttityön aloittaminen talviaikaan johti siihen, että ympäristön esteettömyyden ongelmakohteet kartoitettiin varsinaisesti keväällä lumien sulettua. Talviaika toi mahdollisuuden seurata käytännössä, miten esteettömyys toteutuu talvella ja mitä haasteita se luo esteettömyystyölle. Työryhmän ja järjestöjen edustajien yhteinen esteettömyyskävely tehtiin maaliskuussa. Esteettömyyskävelyn muistio ja muutama kuva reitiltä on ohessa.

6.2 Esteettömyyskävelyn havainnot

Mikkelin keskusta-alueelta konsultti selvitti esteettömyyden toteuttamista kaduilta ja yleisiltä alueilta toimeksiannon rajamaalta alueelta. Aivan keskeisin alue tarkasteltiin erityisalueena ja sitä ympäröivä hieman laajempi alue perusalueena.

Mikkelin kaupungin esteettömyysuunnitelman maastokäynnin kohteet ja mu- kanaolijoiden huomiot esteettömyydestä

1. Kaupungin virastotalotalo

- ovi aukesi narusta vetäen, ovi saisi olla auki pitempään. Muuten kulku onnistui varsin hyvin, tosin tuulikaapin lattia pitäisi saada korkeammaksi.

2. Maaherrankadun ja Raatihuoneenkadun liittymä

- näkövammaisen on vaikea hahmottaa liittymäaluetta talvella.
- liikennevaloista puuttuu painonappi.
- kaupungintalon kulman jalkakäytävä on ahdas ja korkea terävä kivi aiheuttaa törmäysvaaran.

3. Posti Raatihuoneenkadulla

- luiskausta on tehty, mutta rimaa hipoen.
- inva- paikkaa ei ole ja postin pysäköintipaikat lähes täysin käytössä.

4. Valtion virastotalo Raatihuoneenkadulla

- molemmat inva- luiskat ovat hankalia käyttää.
- toinen kapea, kulkuaukko pilarin vieressä vain 72 cm ja luiska niin jäinen, ettei hyväkuntoinenkaan päässyt sitä ylös, ovien aukaisu ja siitä yksin meno ei onnistunut.

5.12.2013

- toisen leveämmän sisäänkäynnin luiskan jälkeisellä tasanteella kääntyminen oli ongelmallinen ja putoamisvaara rapun päästä käännyttäessä.
- ovi raskas ja vaati hyvät käsivoimat avautuakseen.
- molemmissa sisäänkäynneissä korjattavaa.

Kuva 4. Valtionvirastotalon sisäänkäynnin viereen tehty luiska, joka on ahdas rako pilarin ja seinän välissä. Tämä kohta on vaikeakäyttöinen avustajankin kanssa liikkuvalla liikuntarajoitteiselle.

5. Mikonkatu

- Mikonkadun kapeat jalkakäytävät, erityisesti eteläpuolella ja portaat, avoimet ovet, standit ja valaisinpylväät rajoittavat kulkutilaa ja hankaloittavat näkövammaisen kulkua. Standien asettamisesta on sovittu kauppiaiden kanssa, mutta kaikki eivät noudata sopimuksia.
- portaat kapeita ja 5-15 cm korkeita, ovat vaikeasti luiskattavissa sellaisiksi, että pyörätuolin käyttäjä voisi niitä käyttää.

6. Mikonkadun ja Hallituskadun (kävelykadun) liittymä

- liittymä on rakennettu esteettömäksi.
- näkövammaisille molemmin puolin suojatietä nystyrälaattarivi.
- kävelykadulla koko alueen laatoitus on samanvärinen. Vaikeuttaa näkövammaisen suunnitusta, värillinen rivi auttaisi.
- valaisinpylväät eivät erotu näkövammaiselle, jos olisi näkökentässä vaikka jokin värikäs raita, niin näkisi pylvään. Pylväisiin on törmätty.

7. Mikonkadun ja Savilahdenkadun liittymä

5.12.2013

- liikennevaloissa ei ole äänitunnisteita, ja painonapitkin vain osalla suojateistä.
- liikennevalojen uusinta on kaupungin ohjelmissa, mutta on kytketty muihin lähialueen katuhankkeisiin.

8. Stellan huoltopiha

- Stellan huoltopihan ovet kiinni jalkakäytävän reunassa, näkövammaisella vaara eksyä huoltopihalle.
- lämmitys toimi ja tässä kohtaa ei ollut jäämyhkyröitä jäisen ja sulan rajakohdassa.
- lämmitetyt alueet ovat hyviä talvella, mm. jalankulkualueet Savilahdenkadulta Stellaan.

9. Savilahdenkadun työnaikaiset liikennejärjestelyt

- lastauspaikka Savilahdenkadun puolella linja-autopysäkillä ei ollut nyt käytössä, vaan oli siirretty Porrassalmenkadun puolelle pysäköintiruutuihin.
- tavaraa oli varastoitu jalkakäytävälle ilman merkintää, törmäysvaara näkövammaisilla.
- Millainen on lupakäytäntö työmaiden liikennejärjestelyille Mikkelissä?

10. Kevyen liikenteen yhteys Porrassalmenkadulta Mannerheimintielle

- Kaareva 18 % luiska on vaarallinen talvikeleillä, jota pyörätuolilla ilman avustajaa ei kenenkään pidä käyttää.
- liukkauden torjunta oli kunnossa.

11. Matkakeskus rautatieaseman puoli

- opastenäytön alareuna 245 cm korkeudella, on liian korkealla näkövammaisia ajatellen.
- lipukeautomaatti oikealla korkeudella.
- asemarakennuksen luiskista osa sulina ja osa jäässä, onko lämmitystä koko reitillä.
- asemarakennuksen kynnykset liian korkeat.
- monitorit sisällä kaikki liian korkealla näkövammaisen kannalta.
- kuulovammaiset ei kuule kuulutuksia, joten tarvittaisiin visuaalista opastusta.

12. Mannerheimintien ja Hallituskadun liittymä

- liikennevaloissa painonappi, jolle pääsee hyvin.
- opastus reitille, joka ei ole käytössä rakennustöiden aikana.
- olisiko jonkun pitänyt poistaa tai peittää opastus reitiltä siksi ajaksi, kun se ei ole käytössä reitillä olevan kiinteistön rakennustöiden vuoksi.

13. Matkakeskus linja-autoaseman puoli

5.12.2013

- hissi vaikea löytää.
- näkövammaisen on vaikea löytää hissien nappuloita (valaistus on huono ja hississä on kaikki tasaisen harmaata).
- hissien nappuloista ei selviä, missä kerroksessa ylikulkusilta on.
- rapuissa hyvät kaiteet, mutta harmaa väri ongelma näkövammaisille.
- hissi vie huonosti valaistuihin käytäviin.
- viitoituksen pitää olla selvempi.
- poistetulta sillalta tultaessa nappulat lattiassa auttavat näkövammaisia.
- monitorit liian korkeat ja aikataulut hankalasti luettavia.
- tarvittaisiin visuaalista opastusta.

14. Hallituskatu Mannerheimintieltä torille.

- katu ja kevyen liikenteen väylä lämmitetyt.
- 13 % pituuskaltevuus näin pitkällä matkalla, jossa ei ole levähdystasannetta, on aivan liian raskas yksin pyörätuolilla liikkua.

Kuva 5. Matkakeskuksesta sulana pidettävä Hallituskadun kevyt liikenteen yhteys on liian jyrkkä vahvakätisellekin pyörätuolin käyttäjälle. Reitin käyttö edellyttää vahvaa avustajaa.

15. Portaat Hallituskadulla

- tarpeettomat, korkeuseron olisi voinut hoitaa luiskalla.

5.12.2013

- näkövammaisille ongelma, koska he eivät pysty näkemään rappusia.

Kuva 6. Hallituskadulle on jätetty kadun saneerauksen yhteydessä kiinteistön portaat paikolilleen ja katu sovitettu portaisiin. Tässä olisi tarvittu kaikilta osapuolilta esteettömyysnäkökulmaa ja neuvottelua esteettömän järjestelyn toteuttamiseksi. Portaat olisi voitu poistaa kadun tasausta muuttamalla. Näin poikkeukselliset portaat yllättävät näkövammaisen.

16. Kulkuyhteys torilta Toriparkkiin

- kynnykset porrashuoneeseen liian korkeat sekä sisään että ulospäin liikuttaessa.
- hissien valaistus huono näkövammaisille. Pystysuorat pitkät, kapeat valokentät molemmin puolin hissinnappuloita).
- Porrashuoneesta astutaan suoraan pysäköintihalliin kaksisuuntaiselle autoliikenteen väylälle.
- inva- paikkoja ei ole porrashuoneen vieressä, vaan yksi inva- paikka on aivan sisään tuloväylän vieressä.

17. Torirakennuksen INVA WC

- ovissa inva- wc ja wc tekstit liian pienikokoisia, niitä ei huomaa.
- ovien kynnykset liian korkeat.
- Inva- wc:ssä käsisuihku, pytty ja lavuaari ovat liian kaukana toisistaan.

5.12.2013

- lavuaari on hyvä pyörätuolilla liikkuvalla, mutta huono pienikasvuiselle (ei yllä avata hanaa).

18. Toriparkin alin kerros ja Akseliin johtava kulkuyhteys.

- molemmin puolin sisäänkäyntiä on leveät Inva- paikat (eli Akselin suuntaan 4 Inva- paikkaa).
- Kuulovammaisia palvelisivat visuaaliset opasteet. Ne olisi mahdollista yhdistää mainos- ja infotauluihin, joilla pääasiassa mainostettaisiin ja jaettaisiin kaupunki-infoa.
- hissiaulasta ei mitenkään selviä, missä kerroksessa ollaan (hississä on pieni valaistu opaste).
- hissillä pääsee alimmasta kerroksesta vain ylempään, josta on jatkettava luiskaa ja toista hissiä käyttäen Akselin liikekeskukseen.
- luiska kauttaaltaan samanvärisen, pituuskaltevuus 8 % ja välillä 2 metrin tasisempia lepotasoja, rullaportaikon ja hissiaulan erottelee harmaa kaide, jota näkövammaisen ei havaitse, samoin hissin opaste on niin pieni, ettei sitä näe normaalisti näkeväkään. Nämä ovat ongelmia, jotka on ylivoimaisia löytää suunnitelmakuvista ja asiakirjoista lausunnonantovaiheessa.
- hisseistä ylemmässä valaistus ylhäältä ledeillä hyvä ja riittävä.

19. Maaherrankatu Akseli- Stella – suojatie

- talvella hahmottaminen vaikeutuu, kun lumi ja jää peittää jalkakäytävän ja kadun.
- pitkä suojatieylitys, jonka molemmin puolin kadunvarteen pysäköidyt autot.
- tuntuu turhalta väliaikaisjärjestelyltä tässä kohtaa, kun on toriparkki aivan vieressä.
- lämmitetyn alueen raja huonosti kunnossapidettävissä ja kunnossapitovastuu kiinteistöillä.

20. Maaherrankatu kadunsuuntaiset INVA- paikat

- Inva- paikat kadun varressa kadun suuntaisena.
- kunnossapito on tärkeä talvella, ettei lumipenkkää pääse syntymään jalkakäytävän ja ajoradan väliin.
- Invataksit käyttävät pysäköintipaikkanaan, vaikka heille on omat paikat
- normaalipaikan leveys johtaa siihen, että kuljettaja joutuu nousemaan ajoradalle.
- liikenteen vilkkauden ja Hallituskadun liikennevalojen takia inva-paikalta liikenteeseen pääsy näin vilkkaalla kadulla on usein vaikeaa.

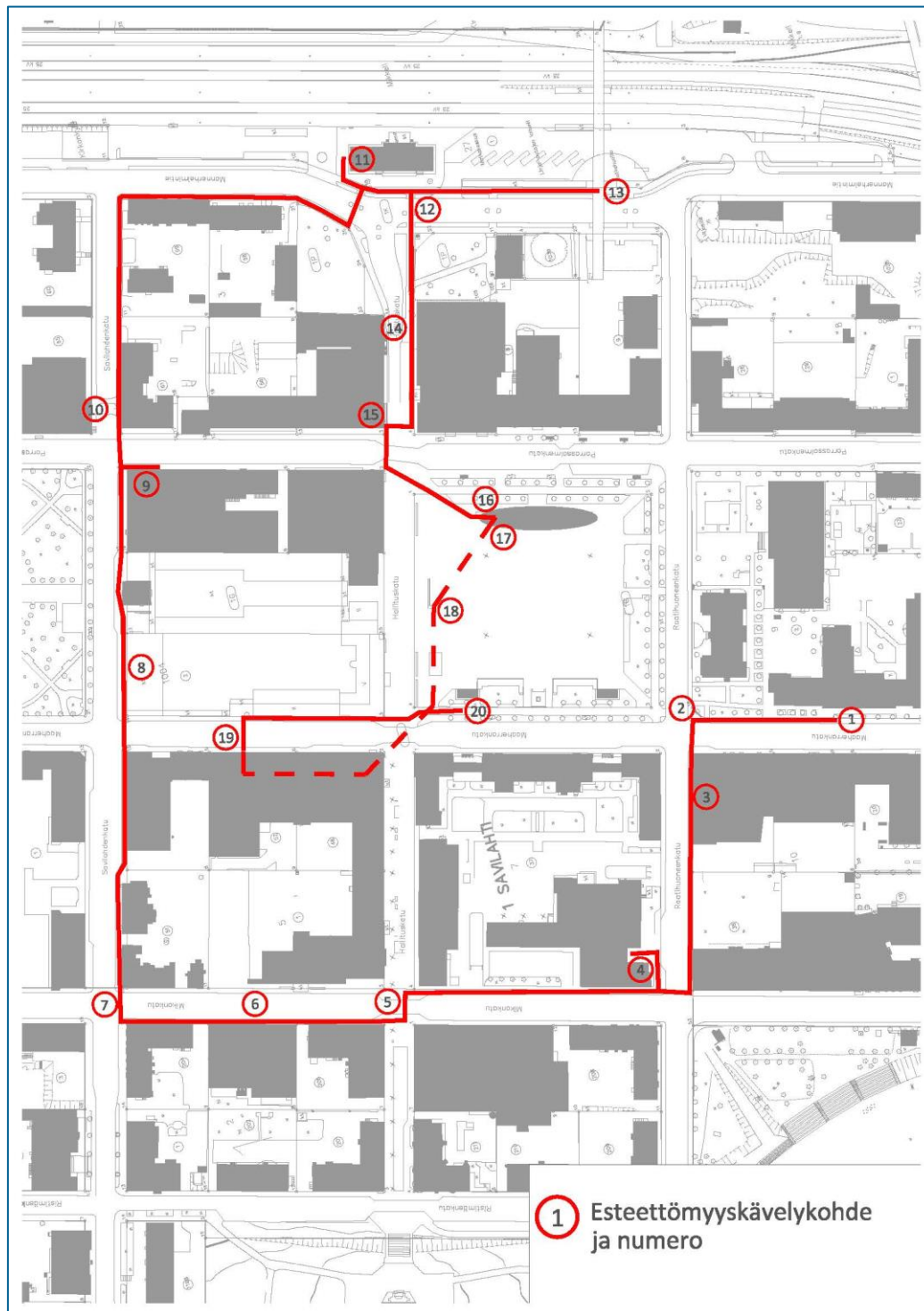
Yhteenvetona esteettömyyskävelystä voidaan todeta seuraavaa.

Näkövammaisten maastokäynnille tuomat lasit havainnollistivat mukana olleille, miten erilaiset näkövammaiset rajoittavat liikkumista. Mukana olleet saivat hyviä eväitä näkövammaisten tarpeista Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelmaan. Esteetön ympä-

5.12.2013

ristö muotoutuu pienten asioiden kokonaisuudesta. Esteettömässä ympäristössä liikkuu hyvin erilaisia esteettömyysvaatimuksia omaavia kulkijoita. Heidän liikkumisen mahdollistavat ratkaisut helpottavat ja auttavat myös muita liikkujia.

Kaikki ei ole esteetöntä, vaikka se ensi katsomalta esteettömältä näyttäisikin. Esteettömyys on monissa kohtaa senteistä kiinni.

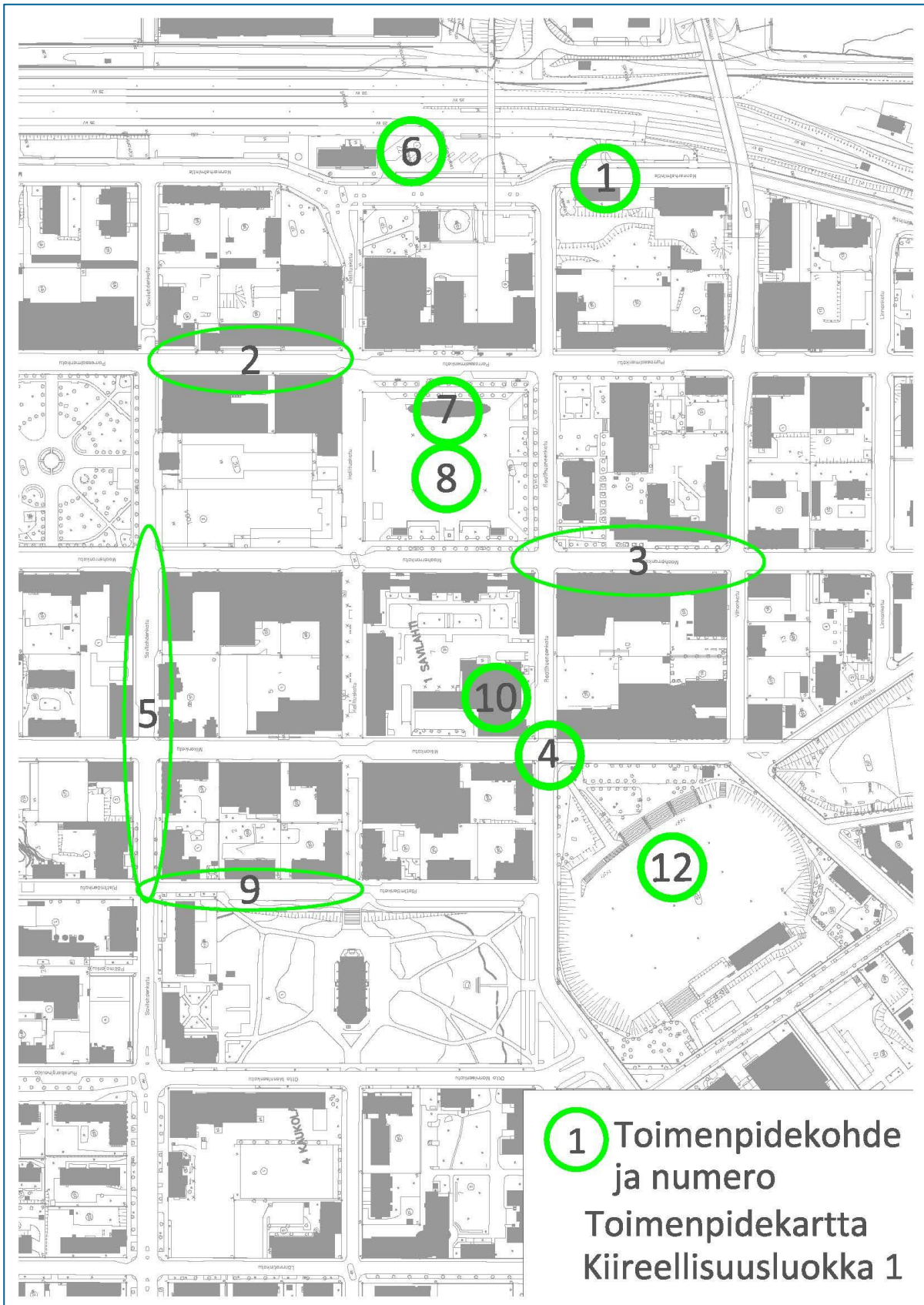
Kuva 7. Työryhmän esteettömyyskävelyn reitti ja kohteet

5.12.2013

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelma, kiireellisyysluokka I (vuodet 2013-2015)

Nro	Kohde	K	Toteutus
1	Mannerheimintie - 9 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	I	K
2	Porrassalmenkatu välillä Hallituskatu - Savilahdenkatu - 3 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla - liikekiinteistöjen portaiden muutos esteettömäksi	I	K
3	Maaherrankatu - 6 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	I	K
4	Mikonkadun ja Raatihuoneenkadun liittymä - 3 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	I	K
5	Savilahdenkatu - esteettömyyden parantaminen kevyen liikenteen reitin parantamisen yhteydessä	I	K
6	Matkakeskus - esteettömien reittien opastuksen tehostaminen - esteettömän reitin rakentaminen rautatieaseman lipunostopisteeseen - info-näyttöjen asentaminen alemmaksi sekä ulkona että asemarakennuksissa - hissien käyttöpainikkeiden havaittavuuden parantaminen (näkövammaiset) - valaistuksen parantaminen matkakeskuksen toisen kerroksen käytävässä - väriraidat rappujen tasanteiden reunaan (näkövammaiset)	I	YKS
7	Toriparkki - uloskäyntien ja inva-wc:n kynnysten madaltaminen torille johtavalla hissiyhteydellä - Opastuksen ja informaation tehostaminen toriparkin INVA paikkojen sijainnista, käytöstä ja yhteyksistä lähiympäristöön	I	K
8	Mikkelin tori - jalankulkualueiden (noppakiveykset) parantaminen esteettömäksi	I	YKS
9	Ristimäenkatu välillä Hallituskatu - Savilahdenkatu - esteettömän kevyenliikenteen reitin rakentaminen ja opastuksen tehostaminen	I	K
10	Katu- ja viheralueet - kaikkiin katu- ja viheralueelle ulottuviin rakennushankkeisiin laaditaan työn aikaiset liikenteenohjaussuunnitelmat, jotka kunnossapitopäällikkö hyväksyy	I	YKS/K
11	Valtion virastotalo - Maistraatin ja valtionvirastotalon näennäisten esteettömyysjärjestelyjen parantaminen käyttäjien opastuksella	I	V
12	Urheilupuiston saneeraus - selvitetään, miten urheilualueesta saadaan esteetön ja voidaanko alueelle rakentaa esteetön ympärivuotinen lähiliikuntareitti, jonka yhteyteen levähdyspaikkojen lisäksi tulisi esteettömiä kuntoilualueita keskustan ikäntyneille ja muille liikuntarajoitteisille	I	K

5.12.2013

Kuva 9. Kiireellisyysluokan 1 parantamistoimenpiteiden kohdekartta.

5.12.2013

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelma, kiireellisyysluokka II 2016 - 2017 ja kiireellisyysluokka III 2018 ja sen jälkeen:

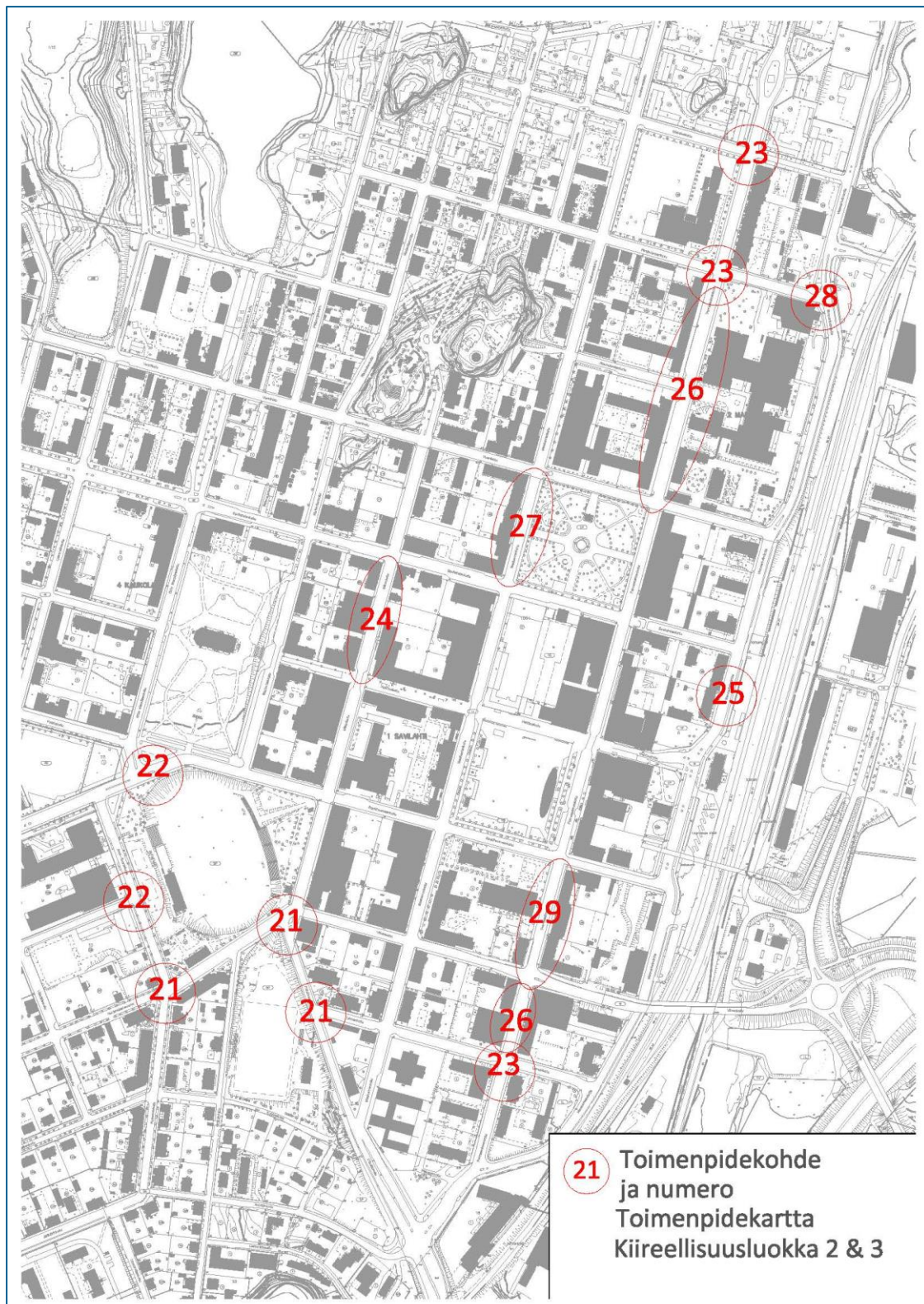
Nro	Kohde	KL	Toteutus
21	Nuijamiestenkadun ja Päiviönkadun sekä Nuijamiestenkadun ja Anni Swaninkadun liittymät - 7 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	II	K
22	Anni Swaninkadun ja Suur-Savonkadun sekä Otavankadun ja Otto Mannisenkadun liittymät - 7 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	II	K
23	Porrassalmenkatu - 5 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	II	K
24	Mikonkatu väli Hallituskatu- Savilahdenkatu - liiketilojen ja oviaukkojen saneeraus esteettömäksi	II	K/YKS
25	Mannerheimintien varren kiinteistöjen portaat - portaiden muutostyö esteettömäksi	II	YKS
26	Porrassalmenkatu välillä Vuorikatu - Pirttiniemenkatu ja Vilhonkatu - Linnankatu - portaiden muutostyö esteettömäksi	II	YKS
27	Maaherrankatu välillä Savilahdenkatu - Vuorikatu - portaiden muutostyö esteettömäksi	II	YKS
28	Pirttiniemenkatu - 7 reunakiven madaltamista suojateiden kohdalla	III	K
29	Porrassalmenkatu välillä Vilhonkatu - Raatihuoneenkatu - portaiden muutostyö esteettömäksi	III	YKS

Jalankulkijoiden painonapit puuttuvat suurimmasta osasta liikennevalo-ohjattuja liittymiä. Niitä ei ole otettu mukaan esteettömyyssuunnitelman parantamistoimiin, koska ne korjautuvat sitä mukaa, kuin Mikkelin kaupunki uudistaa liikennevalojaan.

Muut suunnitelman laatimisen aikana esille tulleet kohteet, joissa esteettömyysongelmia on poistettava:

Nro	Kohde	Toteutus
101	Naisvuoren uimahalli - saneeraussuunnitelman yhteydessä selvitetään, voidaanko esteettömyyttä parantaa ja miten	K
102	Pankalammen terveyskeskuksen alue - selvitetään miten alueesta käyttötarkoitusten muuton ja alueen saneerauksen yhteydessä saadaan esteetön	K/yks
103	Mikkelin kevyen liikenteen väylästä - tärkeimmät kevyen liikenteen reitit asuntoalueilta keskustaan ja asuntoalueiden välillä esteettömäksi	K
104	Mikkelin keskussairaala - kokonaisvaltainen liikenne- ja esteettömyysselvitys yhdessä henkilöstöryhmien ja järjestöjen kanssa	Esshp/K
105	Kohteet, jotka on ehdottomasti parannettava: - Kenkävero - Elokuvateatterit - Kaupungintalo - Mikaeli Kohteet jotka on parannettava: - Kesäteatteri - Työvoimatoimistot - Koulut Kohteet, jotka tulisi parantaa: - Naisvuori	Yks/K/V/V R

5.12.2013

Kuva10. Kiireellisuusluokan 2 ja 3 parantamistoimenpiteiden kohdekartta

5.12.2013

7. Erillinen tarkastelukohde

Graanin rannan alueen asemakaavan esteettömyystarkastelu

Asemakaava-alueen yleispiirteet

Asemakaava-alueen länsipuoli rajautuu järveen. Rannan jalankulkualueen ja Ankkurikadun korkeusero on suurimmillaan 5 metriä ja asettaa omia haasteitaan alueen jalankulkuväylästä suunnittelulle.

Liikenneväyläverkon kattavuus ja jatkuvuus sekä liittyminen ympäröivää liikenneväyläverkkoon

Tarkasteltava Graanin asemakaava-alue liittyy Graanintien ja Ankkurikadun kautta Mikkelin kaupungin rakennettuun katuverkkoon.

Katuverkko

Asemakaava-alueella on kaksi uutta lyhyttä umpikatua. Näin autoliikenteen nopeudet asettuvat luontevasti oikealle tasolle, eikä tarpeetonta läpiajoliikennettä alueelle synny. Katualueiden leveys on 14 metriä.

Kevyen liikenteen verkko

Kevyen liikenteen väylästä ja jalankulku- ja oleskelualueita on alueella riittävästi. Kevytliikenteen reitit ovat jatkuvia ja pituuskaltevuudet pieniä lukuun ottamatta alueen keskellä kulkevaa jalankulkuväylää, jolla on kuitenkin esteettömyyttä ylläpidetty luiska/levähdystasanne ratkaisulla. Tälle reitille löytyy kaksi vaihtoehtoista reittiä, joilla pituuskaltevuus täyttää esteettömyyden erityistason vaatimukset.

Korkeuserot tonteilla

Tonteilla on korkoeroja, jotka on huomioitu varsin hyvin alueelle laaditussa istutussuunnitelmassa.

Esteettömyysnäkökohdat alueen katu- ja viheralueiden jatkosuunnittelua varten

Katualueen poikkileikkaukset on suunniteltava niin, että jalkakäytävän minileveys 2,5 m ja kevyen liikenteen väylän 3,0 m toteutuvat. Tämän lisäksi on katualueelle varattava tarvittava lumitila. Suojateiden reunakivet on suunniteltava esteettömäksi. Suojateiden pituus on minimoitava.

Esteettömyysnäkökohdat tonttien jatkosuunnittelua varten

Tontit ja rakennusten korot on määritettävä niin, että kuivatus ja esteettömyys voidaan toteuttaa. Rakennuksiin valitaan esteettömät hissit. Jokaiselle tontille rakennetaan rakennusvalvonnan ohjeiden mukaisesti inva-paikkoja. Inva-paikat rakennetaan inva-paikkojen mitoitushjeen ja merkintöjen mukaan. Suunnitelma-alueelle on esitetty 15 maantasoisia sijaitsevaa liikkumisesteisten pysäköintipaikkaa.

Jatkotoimet

Kadun ja viheralueiden suunnittelijoiden ja rakennusten suunnittelijoiden on varmistettava omissa suunnitelmissa esteettömyyden toteutuminen käytännössä. Tämän tyyppisillä alueilla korttelisuunnitelmat tai tontinkäyttösuunnitelmat olisivat piha- ja istutussuunnitelmalle vaihtoehtoiset suunnitelmat, joista esteettömyyttä voisi tarkastella. Alueen kulkuväyliä opastuksessa ja valaistuksessa tulee huomioida heikkonäköiset ja muut liikkumisesteiset.

5.12.2013

ALUSTAVA KAAVALUONNOSGRAANIN RANTA, MIKKELI 31500k-m² (AK,AL,AKs)

MK 1:1500 5.8.2013

ARKKITEHTITYÖ OY

BOMAN • LINDBSTRÖM • VESANEN • VIRTANEN

KULMAKATU 5
10140 LAHTI
puh 03-544 3200
fax 03-544 3222
kaskee@arkkitehtityo.com

Liite 3.1

Kuva 11. Esteettömyystarkastelussa ollut Graaninrannan asemakaava

5.12.2013

8. Jatkotoimet

Mikkelin kaupungin esteettömyystyötä Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman mukaisesti seuraamaan perustetaan seurantaryhmä, jonka muodostavat vammaispalveluiden, vammaisneuvoston, rakennustarkastuksen, tilapalvelujen, yhdyskuntatekniikan ja kaupunkisuunnittelun edustajat.

Työryhmän keskeisimpinä työkaluina olisi valmis esteettömyyssuunnitelma sekä työkaluja voisi tarkentaa ennen ryhmän perustamista. Ryhmä raportoisi työstään kaupunginhallitukselle kerran vuodessa.

Mikkelin kaupungin esteettömyyssuunnitelman toteutumisen varmistamiseksi pitää vuosittain varata tarvittavat määrärahat.

Tässä suunnitelmassa kartoitettiin Mikkelin keskustan esteettömyyden ongelmakohdat. Jatkossa olisi tärkeää kartoittaa myös Mikkelin kaupungin muiden keskeisten alueiden esteettömyys, esimerkiksi Otavan, Haukivuoren, Ristiinan, Suomenniemen ja Anttolan taajamien keskuskorttelien.

5.12.2013

Liite 1. Esteettömyysohjeet

Ulkotilat, liikenne ja liikkuminen

Autoilun erityisvaatimukset - liikkumis- ja toimintaesteinen henkilö ajoneuvon käyttäjänä (2006) Ajoneuvohallintakeskus AKE. Opas kokoaa yksiin kansiin monipuolista tietoa mm. liikkumis- ja toimintaesteisten henkilöiden ajo-oikeudesta, ajoneuvon hankkimisesta ja sillä liikkumisesta.

Esteetön Helsinki – liikkumisesteisen opas -verkkosivusto

Esteetön luontoliikunta (2007) Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu No 93. Marjo Ruti ja Irma Verhe, Suomen Invalidien Urheiluliitto ry. Oppaassa esitellään rakennettua luontoliikuntaympäristön toimivaa mitoitus- ja käyttömuokkauutta ja -turvallisuutta. Esteetön luontoliikunta -kirjan voi tilata Rakennustiedon verkkokaupasta

Esteetön Ouluseutu - liikkumisesteisen opas.

Esteetöntä matkailupalvelua Suomessa 2006. Rullaten ry. Koko Suomen kattava esteettömien matkailukohteiden opas. Lisätietoja Esteetöntä matkailupalvelua Suomessa -oppaasta

Esteetöntä palvelua joukkoliikenteessä. Elsa-ohjelma/Liikenne- ja viestintäministeriö.

Esteetön ympäristö -suunnitteluohjekortit ja SuRaKu-esteettömyyskriteerit.

Ulkotilojen esteettömyyden arviointiin käytetään kriteereitä. Ohjekorttien avulla kriteerejä sovelletaan. Suunnitteluohjekortit tarjoavat yleisohjeet esteettömien julkisten ulkoalueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon seuraavien tilojen osalta: suojatiet ja jalkakäytävät, kävelykadut ja aukiot, tasoerot, julkiset piha-alueet, puistokäytävät ja levähdyspaikat, leikkipaikat sekä pysäkit.

Improving Access to Public Transport: Guidelines for Transport Personnel. Oppaan tavoitteena on lisätä kuljetushenkilöstön ymmärrystä vammaisten ja vanhusten kokemista ongelmista sekä hyvistä toimintatavoista erilaisissa kuljetustilanteissa.

Improving Transport Accessibility for All - Guide to Good Practice. Oppaassa esitellään eri Euroopan maiden kokemuksia kuljetusjärjestelmien esteettömyyden edistämiseksi ja toteutetuista ratkaisuista.

Iäkkäiden henkilöiden kaatumistapaturmat - opas kaatumisten ja murtumien ehkäisyyn (2006) Kansanterveyslaitoksen julkaisu B 8/2006. Opas esittelee tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa iäkkäiden tapaturmista ja niiden ehkäisykeinoista.

Matkakeskus visuaalinen ohje / Esteetön matkakeskus (2005) LVM. Ohjeissa esitetään matkakeskusten käytettävyyttä ja esteettömyyttä koskevat ratkaisut yleisten suunnitteluperiaatteiden ja matkakeskuksen visuaalisen ilmeen mukaisesti toteutettuna.

Ulkotilojen esteettömyyden kartoitus- ja arviointiopas (2006) Sotera.

Palvelut, koulutus, viestintä ja vuorovaikutus

5.12.2013

Esteetön korkeakouluopiskelu (2007) Opetushallitus. Opas on tarkoitettu vammaisille koulutukseen hakijoille, jotka suunnittelevat opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Se sisältää tietoja opintojen käytännön järjestelyistä, opinto-ohjauksesta, korkeakoulujen esteettömyydestä ja kirjastopalveluista. Oppaassa on myös tietoa yhdenvertaisuuslaista, koulutukseen hakemisesta, opintojen rahoituksesta, palveluista ja tukitoimista sekä opiskelijoiden terveydenhuollosta.

Kättä pidempää - opas asiakaspalvelun saavutettavuuteen (2007) Museovirasto. Käsikirja tarjoaa ohjeita ja huomioita asiakkaan kanssa toimimiseen koko museokäynnin ajan. Erytishuomio on kohteisiin tutustumisen helpottamisessa.

Näkömonivammaisen lapsen vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukeminen (2007) Kehitysvammaliitto ry, Tietotekniikka- ja kommunikaatiokeskus Tikoteekki. Kirjasessa on tietoa kommunikoinnin kehityksen tukemisesta ja toiminnallisesta näönkäytöstä sekä periaatteita näkömonivammaisen lapsen kanssa toimimisesta arjessa. Kirjan sisältää myös käytännön ohjeita ja vinkkejä kommunikointipassista aistileikkeihin.

Ohjeita esteettömästä asumisesta

Rakentaminen ja asuminen

Accessibility for Visitors (2007) John Gill. Oppaassa esitellään julkisten tilojen saavutettavuuden kehittämistä teknologian avulla.

Lisätietoja Accessibility for Visitors -oppaasta RNIB:n verkkosivulta

Asunnon korjauskortit (2003) Anna-Liisa Romppanen. Esteettömään asumiseen Itä-Suomessa -projekti. Korjauskortit antavat ohjeita ja ideoita liikkumisesteiden poistamiseksi asuintiloista.

Erehdykset ja unohdukset salliva asuinympäristö - opas erityisryhmien asumisturvallisuuden kehittämiseksi (2007) Juha Hassila ja Kristiina Juvas (toim.), Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK. Oppaassa esitellään asumisturvallisuutta huomioiden erityisesti paloturvallisuus ja tapaturmavaarat. Opas sisältää myös asumisturvallisuuden tarkistuslistan käyttöohjeineen.

Esteettämiä ratkaisuja – kuvitettu opas rakennusten suunnitteluun ja korjausrakentamiseen (2006)

Helsinki kaikille -projekti, Vammaisten yhdyskuntasuunnittelupalvelu ja Jyrki Heinonen. Oppaassa esitellään tekstein ja runsain kuvituksin erilaisia toteutettuja esteettämiä ratkaisuja. Aihealueet ovat hissit, hygieniatilat, kokoustilat, luiskat, materiaalit ja värit, opasteet, ovet ja tuulikaapit, palvelutiskit ja kalusteet, portaat ja käsijohteet, pyörätuolihissit, sisäänkäynnit ja pihajärjestelyt sekä valaistus. Esteettämiä ratkaisuja -opas ja linkit eri teemoihin löytyvät Helsinki kaikille -projektin verkkosivulta

Esteettämyys asuntorakentamisessa. Suomen rakentamismääräyskokoelman osan G1 suunnitteluperiaatteiden toteutuminen (2001) Pirjo Sipiläinen, Satu Åkerblom, Heli Koivu, Ympäristöministeriö.

Lisätiedot Esteettämyys asuntorakentamisessa -kirjasta ja sen tilaamisesta

Esteettämyysopas - mitä, miksi, miten (2009) Kirsti Pesola, Invalidiliiton esteettämyysprojekti

Esteettämyyssanakirja (2008). Helsinki kaikille -projekti. Sanakirjaan on koottu noin 500 esteettämyystermiä sekä katu- ja viheralueisiin liittyviä yleissanoja. Sanasto on

5.12.2013

suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Esteettömyyttä pikkurahalla (2004). Opetusministeriö, Vammaiset ja kulttuuri -toimikunta. Alkuteos: Annie Delin, Access on a Shoestring. Disability Portfolio, Guide 8. Oppaaseen on koottu keinoja ja käytännön neuvoja parantaa kulttuuripalvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta ilman suuria kustannuksia.

Esteettömät liikuntatilat (1997). Opaskirja antaa ohjeita ja neuvoja sekä periaatteellisia ja yksityiskohtaisia ratkaisumalleja liikkumisesteettömien ja toimintaesteettömien sisätilojen toteuttamiseksi. Rakennustieto Oy.

Esteettömät liikuntatilat -kirjan tilaukset Rakennustietosäätiöstä.

Esteetön asuinrakennus (2003) Maija Könkkölä, Invalidiliitto ry/VYP. Kirja sisältää yksityiskohtaista tietoa esteettömän rakennuksen, sen rakennusosien, toiminnallisten tilojen ja piha-alueen suunnittelusta sekä esteettömyyttä koskevasta lainsäädännöstä ja sen kehityksestä. Saatavana myös englanninkielisenä.

Esteetön rakennus ja ympäristö. Turvallinen toimia ja liikkua, suunnitteluopas (2007). Rakennustietosäätiö. Esteetön rakennus ja ympäristö -kirjan tilaukset Rakennustietosäätiöstä.

Esteetön työympäristö liikuntavammaisille. Opas työterveyshuolto- ja työsuojeluhenkilöstölle (2001) Nevala-Puranen Nina, Innanen Taina, Ekroos Timo, Alaranta Hannu, Työterveyslaitos.

Esteetön työympäristö liikuntavammaisille -oppaan tilaukset Työterveyslaitoksen kirja-kaupasta.

Eurooppalainen esteettömyyskonsepti. Tekninen avustava käsikirja (2003).

Inclusive design toolkit (2007). BT ja i~design. Opas suunnittelijoille ja tuotekehityksessä mukana oleville tahoille. 350-sivuinen opaskirja on saatavana sähköisesti.

Kaikenkuuloisille! Kuulovammaisten huomioonottaminen tilojen ja toimintojen suunnittelussa (2000) Heli Koivu, Kuulonhuoltoliitto ry.

Kaikenkuuloisille! -julkaisu saatavana Kuulonhuoltoliiton verkkosivulta.

Kaikille soveltuva asunto korjaamalla. Kuinka asuttavuutta ja asuntojen soveltuvuutta kaikille voidaan edistää asuinrakennuksissa ja asuntoja korjaamalla ja parantamalla (1996) Bengt-Vilhelm Levón, Sosiaalikehitys Oy.

Katse kotiin - tietoa toimivasta asumisesta (2008) Marika Nordlund (toim.), Invalidiliiton esteettömyysprojekti.

Kun haluat vaikuttaa osallistu elinympäristösi suunnitteluun (1998) Antti Leskinen, Jari Paldanius, Katri Tulkki, Ympäristöministeriö. Osia saatavana sähköisessä muodossa.

Lisätiedot Kun haluat vaikuttaa osallistu elinympäristösi suunnitteluun -kirjasta ja sen tilaamisesta.

Liikkumisesteetön pientalo -ohjeistus. Espoon kaupungin julkaisema ohje pientalon suunnitteluun.

Liikkumisesteetön sauna (2000) Maija Könkkölä, Invalidiliitto ry/VYP. julkaisu esittelee liikkumis- ja toimimisesteisten saunojen kannalta tärkeitä ja keskeisiä seikkoja; es-

5.12.2013

teettömän toiminnan, käyttömukavuuden ja turvallisuuden sanelemia vaatimuksia mitoitukseen, materiaalivalintoihin ja tilojen ominaisuuksiin. Lisätiedot Liikkumisesteetön sauna -kirjasta ja tilaamisesta.

Maankäyttö - ja rakennuslaki selityksineen, käytännön käsikirja (2003) Lauri Jääskeläinen, Olavi Syrjänen, Rakennustieto Oy. Maankäyttö- ja rakennuslaki selityksineen, käytännön käsikirjan tilaukset Rakennustietosäätiöstä.

Museo kaikille. Pohjoismainen esteettömyys- ja saavutettavuusopas (2003) Elisabet Svensson, Taidemuseoalan kehittämissyksikkö Kehys, Valtion taidemuseo. Kirjassa kerrotaan konkreettisin esimerkein, miten museoiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta voidaan parantaa. Lisätietoja Museo kaikille -kirjasta ja sen tilaamisesta.

Ongelma vai haaste, julkisten rakennusten liikkumisesteiden poistaminen (1997) Maija Könkkölä, Invalidiliitto ry / VYP. Kirjassa kerrotaan suomalaisista vanhoista julkisista rakennuksista joihin on jälkepäin tehty muutoksia liikkumisesteiden poistamiseksi. Saatavana myös venäjäksi ja englanniksi käännettynä. Tiedustelut Invalidiliitto ry, puh. 09-613191 tai [ari.kurppa\[at\]invalidiliitto.fi](mailto:ari.kurppa@invalidiliitto.fi)

Opas ikääntyneen muistioireisen kodin muutostöihin (2007) Liisa Sievänen, Markku Sievänen, Katariina Välikangas, Ulla Eloniemi - Sulkava, ympäristöministeriö. Oppaassa esitellään muistioireisen ihmisen asunnon muutostarpeita, niiden toteuttamiseen liittyviä periaatteita sekä toteuttamisratkaisuja.

Ovet esteettömiksi. Oppaassa esitellään keinoja oviympäristön ja oven esteettömyyden kehittämiseksi. Abloy Oy.

Palvelutalojen valaistus (2006) Mikael Vilpponen, Teknillinen korkeakoulu. Diplomitöissä käsitellään valaistussuunnittelun prosessia ja sen ongelmia sekä annetaan ohjeita palvelutalojen valaistuksen suunnitteluun.

Pienasunnon suunnittelu (2005) Maarit Kaipainen, ARA. Oppaassa tarkastellaan sekä tavallisten pienasuntojen että erityisryhmiin kuuluville tarkoitettujen pienasuntojen suunnittelua.

Rakennetun ympäristön esteettömyyskartoitus, opas kartoituksen tilaajalle ja toteuttajalle (2009), Invalidiliiton ESKEH –projekti.

Selkeä ympäristö, näkövammaisille soveltuvan ympäristön suunnittelu (1996) Irma Verhe, Näkövammaisten keskusliitto ry ja Rakennusalan kustantajat 1996.

Yksilölliset palvelut, toimivat asunnot ja esteetön ympäristö, vammaisten asumispalveluiden laatusuositus (2003) Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen kuntaliitto.

5.12.2013

Liite 2 tiivistelmä arkkitehti Nina Kilpelän (Kynnys konsultit/Kynnys ry) seminaariesityksestä ”Esteettömyys asuntomessuilla”.

Yhteistyö Kynnys ry / Asuntomessut

- Esteettömyyskartoitukset
 - Asuntomessualueiden esteettömyyskartoitukset ja esteettömyysoppaat messuvieraille
 - Aluksi yhteistyössä Invalidiliiton kanssa
 - Opas jaossa messuporteilla ja neuvonnassa
 - Opas luettavissa ja ladattavissa verkkosivuilta
- Esteettömyysklinikat / Invalidiliitto ry
- Esteettömyysaiheiset luennot rakennuttajille

kynnys konsultit

**ESTEETTÖMYYSSOPAS
MESSUVIERAILLE**

Osuuskunta Suomen Asuntomessut
Kynnys ry
12.7.2012

http://www.asuntomessut.fi/sites/default/files/tampereen_asuntomessut_esteettomyysopas-12072012.pdf

5.12.2013

Yhteistyö Kynnys ry / Asuntomessut

- Esteettömyys asuntomessuilla Espoon Kauklahdessa -raportti, 2006
 - Yleisöalueiden esteettömyyden tarkastelu
 - Ideoita saavutettavuuden kehittämiseksi messuvieraiden kannalta
 - Messukohteiden esteettömyyden tarkastelu
 - Sisäänkäynnit
 - Wc- ja pesutilat
 - Selviytymiskerros

kynnys konsultit

Yhteistyö Kynnys ry / Asuntomessut

- Casa Humana -apuraha 2011
Kynnys ry:lle
 - Esteettömään pientalorakentamiseen ohjeistavan verkkosivuston toteutukseen
 - Esteetön asunto -sivusto julkaistu loppuvuodesta 2011
 - <http://www.asuntomessut.fi/toimiva-asunto/esteeton-asunto>

kynnys konsultit

5.12.2013

Rekisteröidy Käyttäjätunnus salasana Kirjautu Unohutko salasanasasi

SUOMEN ASUNTOMESSUT Hae:

Kuluttajille Medialle Näytteliasettajaksi Rakentajaperheeksi Messukunnaksi Suomen Asuntomessut

Ajankohdistus Messut Ideagalleria Tarjouskone Ohjeet ja oppaat

Esteetön asunto

Etusivu > Kuluttajille > Ohjeet ja oppaat > Esteetön asunto

Esteetön asunto

- > Toimiva kokonaisuus
- > Piha
- > Parvekkeet ja terassit
- > Sisaankäynti
- > Tasoerot
- > Keittiö
- > Asuinhuone
- > Wc- ja pesutilat
- > Sauna
- > Valaistus ja värit, äänilympäristö
- > Muistilista
- > Kuvagalleria
- > Palaute

Esteetön asunto

Näille sivuille on koottu tietoa esteettömän asunnon suunnittelun tueksi ja linkejä muihin verkossa oleviin esteettömyyssivustoihin. Sivusto on suunnattu erityisesti pientalon rakennusprojektiin osallistuville, mutta linkkien ja kuvien avulla se toivottavasti tarjoaa vinkkejä esteettömään asumiseen kaikille asumisesta kiinnostuneille.

Kynnys ry on toteuttanut sivujen sisällön Casa Humana -apurahalla, yhteistyössä Asuntomessujen kanssa.

Esteetön asunto -sivusto

- Sivuille koottu tietoa toimivan asunnon suunnittelun tueksi ja linkejä muihin verkossa oleviin esteettömyyssivustoihin
 - Suunnattu erityisesti pientalon rakennusprojektiin osallistuville
- Esteettömyys on asumisen laatutekijä
 - Kaikkia hyödyntävät ratkaisut
 - Hyvät perusratkaisut
 - Elinkaariasunto / asunnon toimiminen eri elämäntilanteissa

kynnys konsultit

5.12.2013

Esteetön asunto -sivusto

- Toimiva asunto on tilaratkaisuiltaan joustava ja muuttuu eri elämäntilanteiden mukaan, jolloin se on asukkailleen toimiva pidempään
 - Esteettömyys ei välttämättä näy eikä sen tarvitse herättää huomiota
 - Muunneltavuus lisää myös asunnon jälleenmyyntiarvoa – potentiaalisia ostajia, jolle asunnon ratkaisut toimivat, on silloin enemmän
- Esteettömyys on myyntivaltti!

kynnys konsultit

Aihekokonaisuudet

- Tilakokonaisuudet ulkotiloista sisätiloihin edeten
 - Tärkeimmät asumisen toiminnot
- Esteettömyyden eri osa-alueet
 - Liikkumisen ja toimimisen esteettömyys
 - Näkö- ja kuuloympäristö
 - Valaistus ja akustiikka
- Muistilistat aihekokonaisuuksittain ja myös kootusti kaikista osa-alueista
 - Pääkohdat tekstistä
- Kuvagalleriaan on koottu kaikki alisivujen kuvat kuvateksteineen
- Aihekokonaisuuksittain on koottu linkejä muihin tietolähteisiin

kynnys konsultit

5.12.2013

Joensuun Marjala

- Tavoitteena oli rakentaa kokonainen asuntoalue, jossa olisi helppoa liikkua niin asunnoissa kuin ulkona.
- Suunnittelun lähtökohdaksi otettiin pyörätuolin käyttö ja alueella tavoiteltiin asukkaiden kannalta tasa-arvoista asuinympäristöä.
 - Liikenneympäristöä suunniteltaessa oli ajateltu että esteettömyys toteutuu, kun kaikki väylät ovat täysin samassa tasossa. Lopputulos oli kuitenkin näkövammaisille ihmisille mahdoton ja jopa hengenvaarallinen.
- Omakotitaloissa kaikki välttämättömät huonetilat on sijoitettu selviytymiskerrosperiaatteen mukaisesti maantasokerrokseen.

kynnys konsultit

Jyväskylä 2014

- Yhteistyö Jyväskylän kaupungin asuntomessuprojektin kanssa
- Mahdollisuus esteettömyyskonsultointiin suunnitteluvaiheessa
 - Kynnys Konsultit
- Yksilöllinen jatkokonsultointimahdollisuus
 - JAMK
- Messukohteiden tarkastelu asumisen esteettömyyden näkökulmasta (suunnitelmapiirustukset)
 - Opinnäytetyö JAMK
- Messualueen esteettömyyskartoitus ja esteettömyysopas messuvieraille
 - Kynnys Konsultit
- Messukohteiden tarkastelu asumisen esteettömyyden näkökulmasta (kohteiden valmistumisen jälkeen)
 - Kynnys Konsultit (erillinen raportti)

kynnys konsultit

5.12.2013

Asuinrakennusten esteettömyyden tila

- Asuinrakennusten ja pihojen esteettömyyden tila -raportti
 - Ympäristöministeriön tilaama selvitys
 - Sotera (Aalto yliopisto) ja Kynnys ry
 - Asuinrakennusten esteettömyyden tarkastelu vuosikymmenittäin (1920-2000-luvut)
- Pientalojen suurimmat esteettömyysongelmat ovat tasoerot sisäänkäynneillä.
- Useampikerroksisissa pientaloissa wc- ja pesutilat sijoittuvat monasti muualle kuin varsinaiseen asuinkerrokseen.
- Ongelmat ovat lähes samat **aikakaudesta riippumatta**, sillä eri vuosikymmenten esteettömyysmääräykset eivät viime vuosien muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole koskeneet pientaloja.

kynnys konsultit

Asuinrakennusten esteettömyyden tila

- Asuinhuoneiden ja asumista palvelevien välttämättömien tilojen määritelmät eivät kata asuntokohtaisia ulkotiloja.
- Esteettömyysmääräysten erilaiset tulkinnat ovat osittain heikentäneet esteettömyyden toteutumista.
 - Poikkeuksiakin on: Joidenkin kuntien rakennusvalvontaviranomaiset suosittelivat selviytymiskeroksen rakentamista pientaloon, vaikka se ei perustu valtakunnallisiin määräyksiin ja ohjeisiin.

kynnys konsultit

Miten kehittää esteettömyyttä?

- Esteettömyys suunnittelun lähtökohtana
- Esteettömyyden tarkastelu suunnittelun edetessä
 - Alueen suunnittelu
 - Rakennussuunnittelu
- Rakennusvalvonnan rooli
 - Tuki esteettömyyden toteutukseen: vammaisneuvosto ja esteettömyyden asiantuntijat
 - Esimerkki Oulusta: Rakennusvalvonnan sivulla ohjeita esteettömyyden toteutukseen
 - Pientalon esteettömyyskortti
http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=61d5e8a4-a8f4-470c-839c-31d7a4abdf25&groupId=486338

kynnys konsultit

Rakentamismääräyskokoelman osa G1

- **Pientalotontin** tai rakennuspaikan rajalta sekä autopaikalta asuntoon maantasokerroksessa johtava kulkuyhteys ja sisäänkäynti rakennetaan myös liikkumisesteiselle soveltuvaksi, jos se maaston muodon ja korkeuserot huomioon ottaen on mahdollista.
- Huoneiston ulko-ovelta asuinhuoneisiin ja muihin asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin johtavien ovien ja kulkuaukkojen vapaan leveyden tulee olla vähintään 800 mm. Sama koskee rakennuksessa ja piha-alueella asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin johtavia ovia ja kulkuaukkoja.

kynnys konsultit